

INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSVERBAND
VOOR RUIMTELIJKE ORDENING EN SOCIO-ECONOMISCHE EXPANSIE

RONSE – DRIEBORREBEEK

AANLEG FIETSPAD

ARCHEOLOGIENOTA – 2017B326

Poulain M., Maréchal S., Pede R. & Cherretté B.

SOLVA-ARCHEOLOGIERAPPORT NR 95

Colofon

Project:

Ronse Drieborrebeek, aanleg van fietspad. Archeologienota (bureauonderzoek)

Projectcode – 2017B326

Projectnaam: 17-RON-DBB

SOLVA Archeologierapport 95

Opdrachtgevers:

Stad Ronse

Grote Markt 12

9600 Ronse

Tel: 055/23 27 11

Uitvoerder:

SOLVA

Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijke ordening en socio-economische expansie

Gentsesteenweg 1B

9520 Vlierzele

Tel: 053/64 65 20

Auteurs:

Maxime Poulain (tekst)

Ruben Pede (erkend archeoloog)

Sadi Maréchal (kaartmateriaal)

Bart Cherretté (redactie)

Bewaarplaats archeologisch ensemble:

Erkend onroerend erfgoeddepot SOLVA Archeologisch depot, p/a Industrielaan 25B, 9320 Erembodegem
archeologie@so-lva.be

Tel: 053/64 65 36

Wettelijk depotnummer: D/2017/12.857/32

Afbeelding voorblad: de Molenbeek, zicht vanaf de Savooistraat richting oosten, Google Streetview, juli 2009.

Copyright: Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOLVA. Alle foto's, tenzij anders vermeld: © SOLVA.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Planmatige context	4
2. Wettelijk kader	4
3. Resultaten	4
Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek	6
1. Beschrijvend gedeelte	6
1.1. Administratieve gegevens	6
1.2. De archeologische voorkennis	8
1.3. De onderzoeksopdracht	9
1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek	15
2. Assessmentrapport	17
2.1. Methoden, technieken en criteria	17
2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten	17
2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen	17
2.4. Conservatie-assessment	17
2.5. Assessment van de sporen	17
2.6. Assessment van het onderzochte gebied	17
2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan	37
2.8. Bibliografie	40
3. Bijlagen	42
3.1. Plannen of figurenlijst	42
3.2. Fotolijst	43
3.3. Lijst van de bijlagen	43

Samenvatting

1. Planmatige context

Stad Ronse wenst een **nieuw fietspad** aan te leggen, oostelijk vertrekkend vanaf de Beekstraat, de Savooistraat kruisend om vervolgens aansluiting te vinden met de Drieborrebeekstraat. Dit fietspad ligt grotendeels bovenop het reeds bestaande **tracé van een Aquafin collector**. Voor de fundering van dit fietspad dient de teelaarde te worden afgegraven. Ten noorden van dit fietspad wordt vervolgens een **gracht** aangelegd ter afwatering van de landerijen. In totaal wordt het grondverzet op ca. 700 m³ geschat, over een lengte van ca. 800 m.

2. Wettelijk kader

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag** voor de aanleg van het fietspad. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.¹

3. Resultaten

SOLVA voerde in opdracht van Stad Ronse het voorgeschreven archeologische (voor)onderzoek uit. Ten behoeve van het bekomen van een bekrachtigde archeologienota is een **bureauonderzoek** gebeurd. Daaruit blijkt dat de impact van de geplande werken op het mogelijk aanwezige archeologische erfgoed omwille van verschillende redenen gering is.

Het terrein **ten westen** van de Savooistraat, het meest westelijke deel van het projectgebied, was in gebruik was sinds het neolithicum. Minstens sinds de **volle middeleeuwen** was het gebied ook **bewoond**. Op de laat-18de-eeuwse Ferrariskaart blijken nog steeds verschillende hoeves aanwezig langsheen de Beekstraat en de Savooistraat. Nadien blijkt de bewoning af te nemen. Uit naburig archeologisch onderzoek bleken archeologische sporen daar alvast afgedekt onder een pakket van zo'n 80 à 90 cm. Belangrijker is evenwel dat ter hoogte van het projectgebied ook reeds een Aquafincollector aangelegd is, waardoor de ondergrond onder het toekomstige fietspad hier in belangrijke mate reeds geroerd is.

Cartografisch onderzoek toont voorts dat het gebied **ten oosten** van de Savooistraat, waar het grootste deel van het projectgebied gelegen is, minstens sinds de late 18de eeuw **nooit bewoning** heeft gekend, maar in gebruik was als akker, weiland of meersengebied. Wellicht staat dit gebrek aan bewoning in verband met het **drassige karakter** van het gebied (zoals ook aangegeven door de verschillende toponiemen in het projectgebied) en geldt dit ook voor voorgaande periodes. Aanwezigheid en bewaring van (bewonings)sporen is **minder vanzelfsprekend** vanwege enkele landschappelijke kenmerken (overwegend nat gebied en erosie). Ook hier geldt dat de aanwezigheid van de Aquafincollector het projectgebied reeds aanzienlijk heeft vergraven.

De vraag stelt zich tevens of de aard van de **toekomstige werken** een verder onderzoek verantwoordt. De werken zullen een **geringe bijkomende impact** op de bodem hebben aangezien zoals aangehaald het grootste deel van het tracé reeds eerder **verstoord** is door de aanleg van een

¹ Het uit te voeren archeologisch onderzoek valt onder de toepassing van het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroerend Erfgoeddecreet, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse regering van 4 december 2015 en de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en de rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0 van 1 januari 2017.

Aquafincollector. Enkel aan de **meest oostelijke zijde** van het projectgebied zal het fietspad aangelegd worden op ongestoorde bodem. De bodemingreep is echter beperkt in diepte en een eventueel verder onderzoek zou bovendien slechts een beperkt(e) ruimtelijk inzicht (gracht- en funderingssleuf) en interpretatie kunnen bieden op aanwezige archeologische sporen/sites, als die al zouden aangesneden worden.

Voor wat betreft de **groenzone** tot slot moet de impact op de bodem sterk gerelativeerd worden, daar het hoofdzakelijk een aanplant met lage begroeiing betreft, zonder herprofilering van het terrein.

Het **potentieel op kennisvermeerdering** binnen het gabarit van de geplande werken is dan ook zeer **gering** en een verder(e) archeologisch vooronderzoek/opvolging van de werken lijkt dus, kostenbaten beschouwd, niet aangewezen.

Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Projectcode: 2017B326

Sitecode: 17-RON-DBB

Wettelijk depotnummer: D/2017/12.857/32

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie: Oost-Vlaanderen, Ronse, Beekstraat, Savooistraat, Drieborrebeekstraat, (figuur 1-2, foto 1-3).

Bounding box: x=96917.5 / y=160663.12; x=97561.1 / y=160931.07

Kadastrale gegevens: Ronse; 1ste afdeling, Sectie B, 1177h (partim), 1172c (partim), 1183b (partim), 1170n (partim), 1170m (partim), 1184a(partim), 1186 (partim), 1188 (partim), 1189 (partim), 1190 (partim), 1159 (partim), 1158a (partim) en 1157 (partim). Zie Figuur 1.

Oppervlakte van de bodemingreep: 1,014 ha

Topografische kaart: zie Figuur 2.

Naam betrokken actoren en specialisten:

-Erkend archeoloog: Ruben Pede (OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/00063)

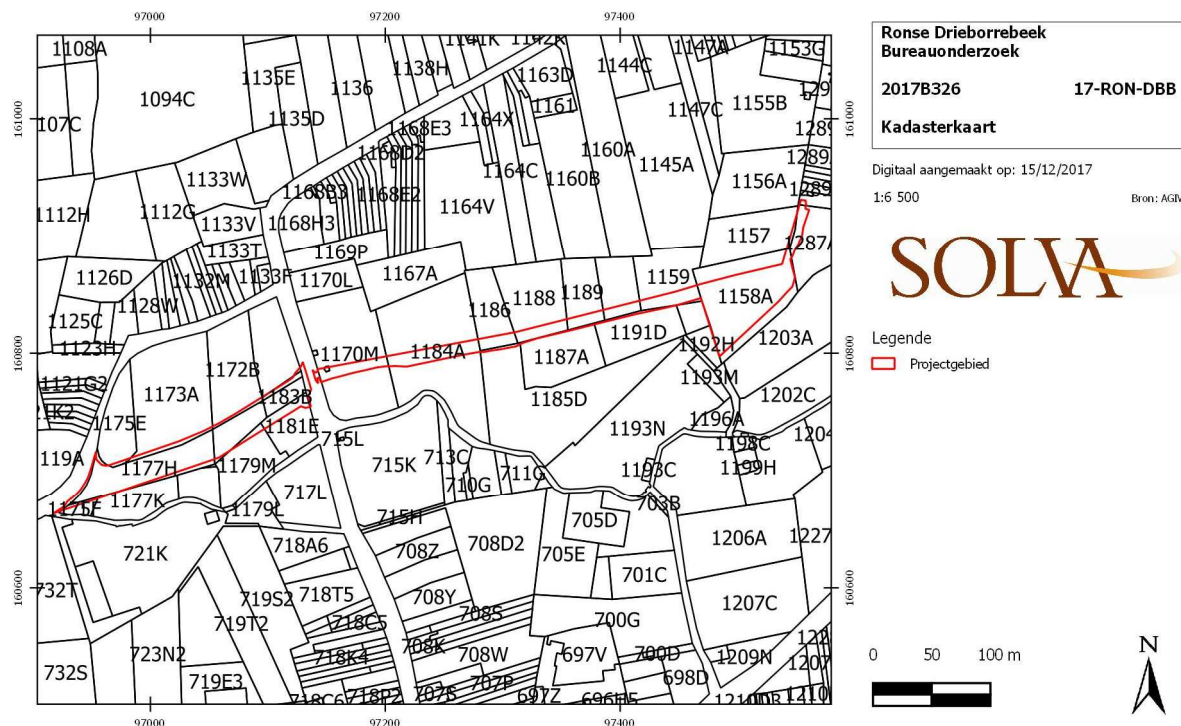
-Tekst: Maxime Poulain

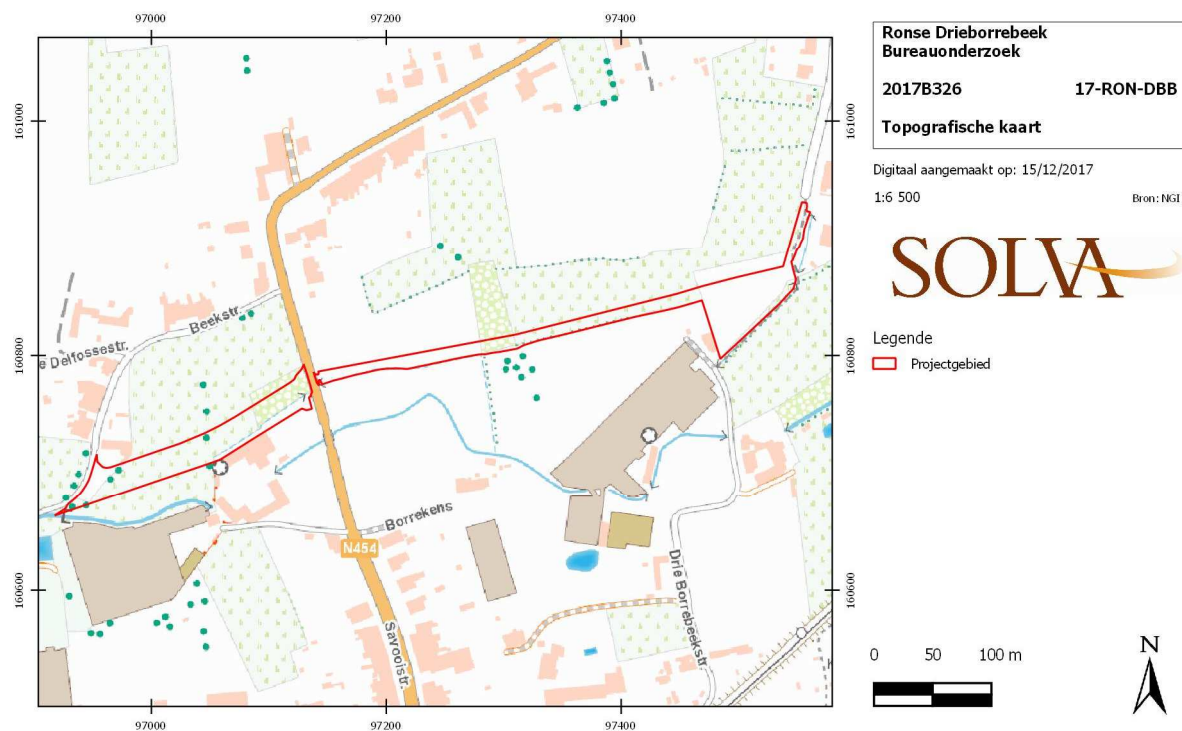
-Aanmaak kaartmateriaal: Sadi Maréchal

-Redactie: Bart Cherretté

Wetenschappelijke advisering:

Niet van toepassing

Figuur 2: Detail van de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

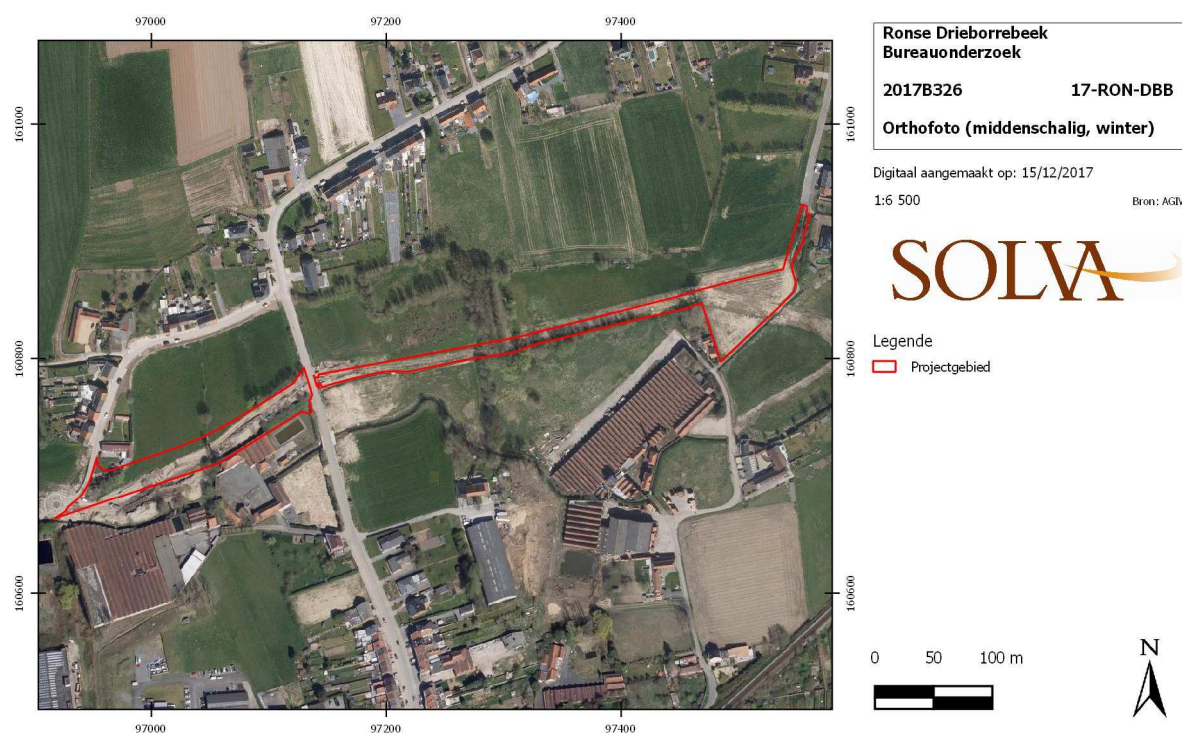

Foto 1: Luchtopname uit 2015 van het projectgebied. De bodemverstoring door de Aquafin-collector is duidelijk zichtbaar (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Foto 2: Foto van de bestaande situatie met zicht op de Molenbeek vanaf de Savooistraat, richting oosten (foto: Google Streetview, juli 2009).

Foto 3: Foto van de bestaande situatie. Zicht naar het zuidwesten vanuit de Drieborrebeekstraat, de oostelijke grens van het projectgebied (Google Streetview, juli 2009).

1.2. De archeologische voorkennis

Er zijn geen archeologische sites gekend binnen het projectgebied. Voor het archeologisch kader van de ruimere omgeving, verwijzen we naar hoofdstuk 2.6.3.

1.3. De onderzoeksopdracht

1.3.1. Vraagstelling:

Het **bureauonderzoek** ten behoeve van de vergunningsaanvraag voor de werken heeft tot doel om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op het terrein, de karakteristieken en bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en de wijze waarop met het terrein moet omgegaan worden bij de geplande bodemingrepen. Volgende **onderzoeksvragen** worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau?
- Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel?
- Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

1.3.2. De randvoorwaarden:

Niet van toepassing

1.3.3. Beschrijving van de geplande werken:

Stad Ronse wenst een **nieuw fietspad** aan te leggen, oostelijk vertrekkend vanaf de Beekstraat, de Savooistraat kruisend om vervolgens aansluiting te vinden met de Drieborrebeekstraat. Dit fietspad volgt grotendeels het reeds bestaande **tracé van een collector van Aquafin**. Voor de fundering van dit fietspad dient de teelaarde te worden afgegraven. Ten noorden van dit fietspad wordt vervolgens een **gracht** aangelegd ter afwatering van de landerijen. In totaal wordt het grondverzet op ca. 700 m³ geschat, over een lengte van ca. 800 m.

De bestaande toestand

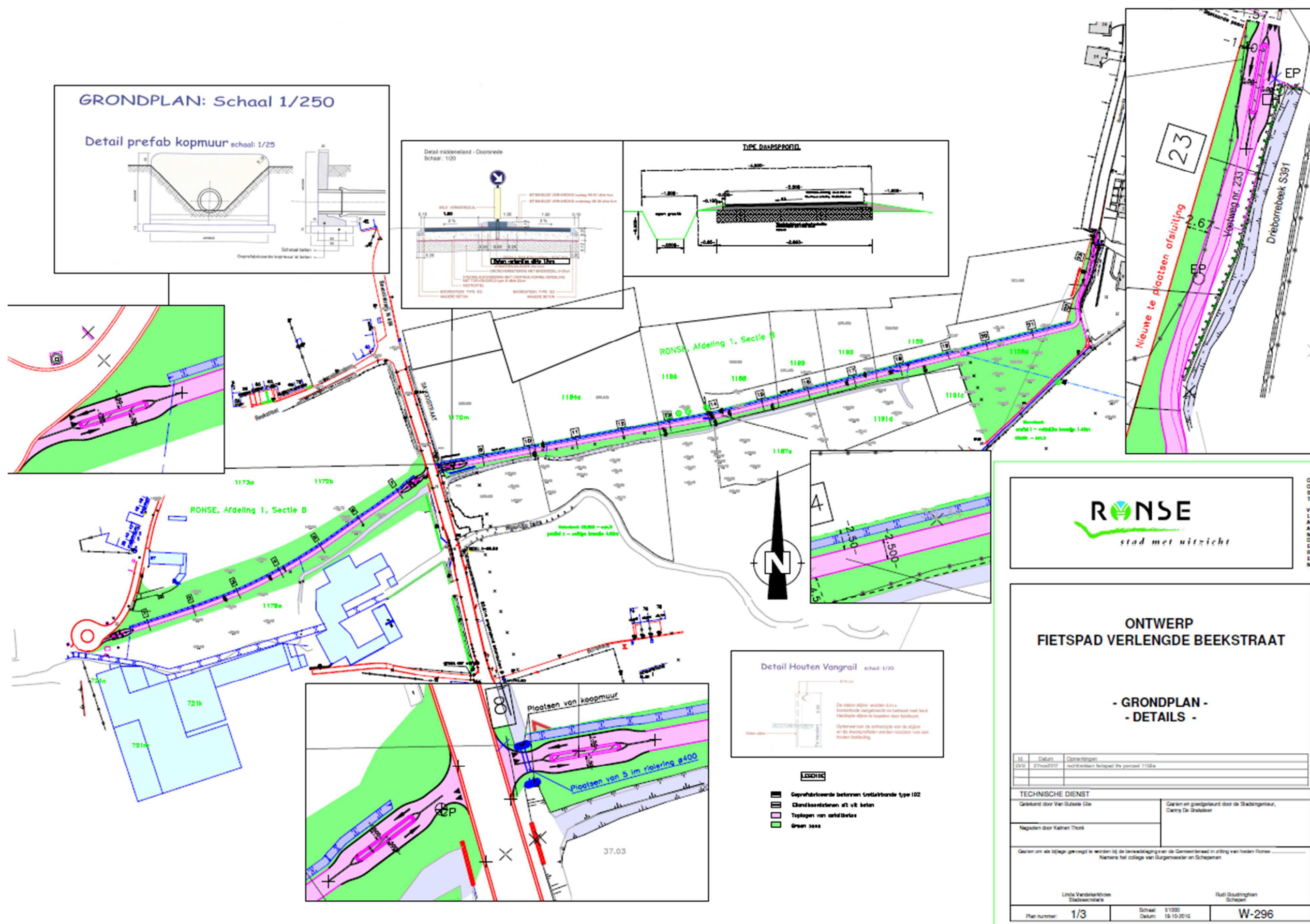
De percelen waarop het fietspad komt te liggen doen momenteel dienst als weiland. Enkele van de perceelsgrenzen zijn aangeduid door bomenrijen. De westelijke grens wordt gevormd door de Beekstraat, de oostelijke door de Drieborrebeek en de Drieborrebeekstraat. Zuidelijk ligt de ontdubbelde Molenbeek. Het toekomstige fietspad volgt grotendeels het tracé van een reeds bestaande **collector van Aquafin** (zie Figuur 3; bijlage 4 en 5). Voor de aanleg van deze collector werd ter hoogte van de aansluiting met de Beekstraat een bouwput aangelegd, beschoeid met het type Krings Berlinerwand. Vanaf deze bouwput vertrekt vervolgens een buis met diameter 1200 mm tot aan de Savooistraat. Deze ligt op dieptes tussen de ca. +33-34,5 m TAW. Vanaf de Savooistraat oostelijk, werd vervolgens een buis met diameter 400 mm aangelegd, tussen de +34,4 en +35,9 m TAW. Ter hoogte van perceel 1158a buigt deze collector richting zuidoosten en gaat zo onder de Drieborrebeekstraat door. Enkel in het meest oostelijke deel wijkt het tracé van de collector dus af van dit van het toekomstige fietspad. Voor het **grootste deel** van het toekomstige fietspad is de bodem bijgevolg reeds **verstoord op dieptes tussen de ca. 2 en 3 m**. De verstoring betreft in totaal 6321 m².

Ten noorden en zuiden van het totale tracé wordt ten slotte een **groenzone** ingericht. De aard van deze aanplanting is momenteel niet gekend maar betreft alleszins lage beplanting en gaat niet gepaard met een herprofilering van het terrein. Het betreft derhalve een oppervlakkige en beperkte impact.

Samenvattend:

Samenvattend kan gesteld worden dat de werken voor de aanleg van dit fietspad bestaan uit (i) de aanleg van het fietspad zelf (32 cm, lokaal tot 62 cm, diep), (ii) een afwateringsgracht (50 cm diep) en rioleringsbuizen (maximaal 400 mm) naar de Molenbeek en (iii) een groenzone (aard nog te bepalen, geen herprofilering).

Het fietspad volgt grotendeels het tracé van een reeds aangelegde Aquafin collector. Deze verstoring betreft in totaal 6321 m². Voor de resterende 6403 m² moet de impact op de bodem sterk gerelativeerd worden, daar het hoofdzakelijk de aanplant van een groenzone betreft langsheen het fietspad, met lage beplanting en zonder terreinherprofilering.

Figuur 4: Ontworpen toestand: grondplan fietspad Drieborrebeek (bron: Stad Ronse). Een gedetailleerde versie is te vinden in bijlage 1.

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Stad Ronse

Grote Markt 12

9600 Ronse

Ontwerp aanleg Fietspad verlengde Beekstraat

LENGTEPROFIEL VERLENGDE BEEKSTRAAT

TECHNISCHE DIENST

Getekend door Elie Van Butske

Getekend door Elie De Coninck

Goedgekeurd door de Stadsingenieur,
Danny De Brakeloor

Nagezien door Kathrin Thore

Gezien om als bijlage gevoegd te worden bij de beraadslaging van de Gemeenteraad in zitting van heden Ronse

Namens het college van Burgemeester en Schepenen

Linda Vandekerckhove

Stadssecretaris

Rudi Boudringhien

Schepen

Plan: 2/3

Datum: 16/10/2016

Schaal: 1/1000

W-296

Legende
 Bestaande toestand
 Ontworpen toestand

Lengteprofielen deel Beekstraat - Savooistraat

School X : 1/1000
 School Z : 1/100
 Referentiehoogte : 33.00

Profil Nr.	1	2	3	4	5	6	7
Interval	35.80	35.80	35.00	35.00	35.00	35.80	35.80
Samengestelde afstand	0.00	35.80	71.60	106.60	141.60	177.40	213.20
BT beekstraat	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37
Hoogte ontwerp	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37
Verticale Curves	Up L: 33.00 %: 0.00		Crest L: 66.00 P: 11406.91		Up L: 66.00 %: 0.07		Crest L: 33.00 P: 10740.50
Horizontale afmeting	19.92	15.92	15.92	15.92	15.92	15.92	15.92

Lengteprofielen deel Savooistraat- Driebrorbeekstraat

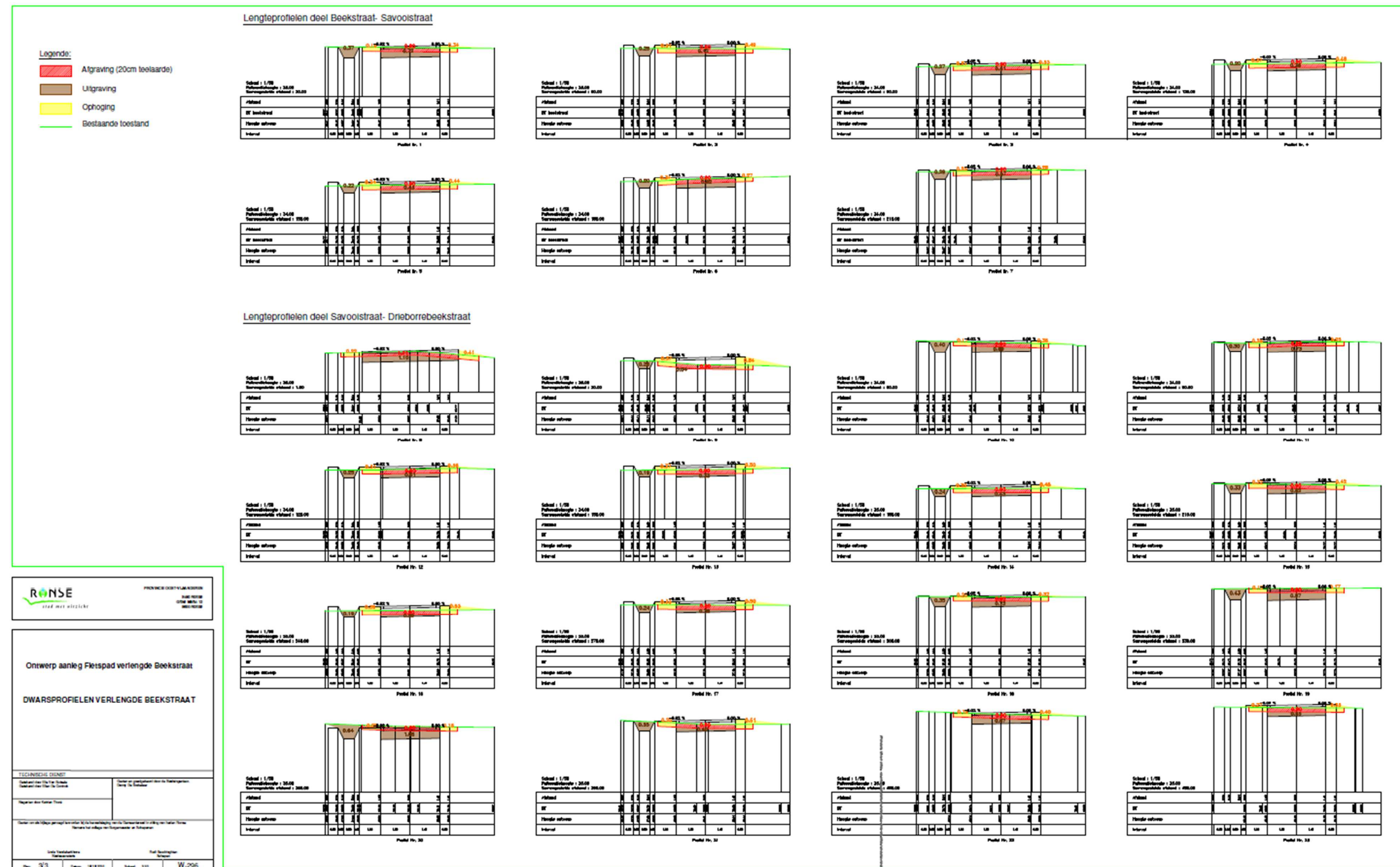
School X : 1/1000
 School Z : 1/100
 Referentiehoogte : 34.00

Profil Nr.	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Interval	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80	35.80
Samengestelde afstand	0.00	35.80	71.60	107.40	143.20	179.00	214.80	250.60	286.40	322.20	358.00	393.80	429.60	465.40	501.20	537.00
BT	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37
Hoogte ontwerp	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37	28.37
Verticale Curves	Up L: 35.80 %: 1.16		Crest L: 71.60 P: 3025.14		Up L: 71.60 %: 0.16		Crest L: 143.20 P: 10995.99		Up L: 143.20 %: 0.16		Crest L: 143.20 P: 10995.99		Up L: 143.20 %: 0.16		Crest L: 143.20 P: 10995.99	
Horizontale afmeting	179.00		179.00		179.00		179.00		179.00		179.00		179.00		179.00	

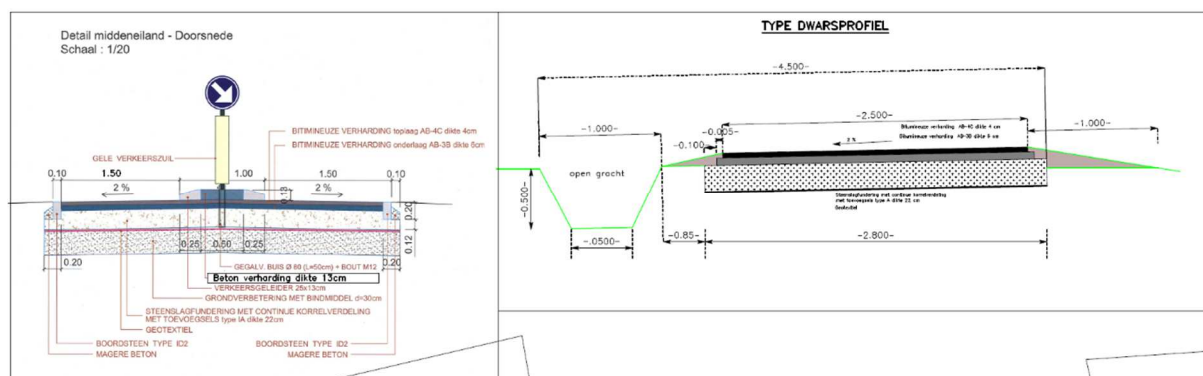
Figuur 5: Ontworpen toestand: lengteprofiel fietspad Driebrorbeek (bron: Stad Ronse). Een gedetailleerde versie is te vinden in bijlage 2.

13

Figuur 4

Figuur 6: Ontworpen toestand: dwarsprofielen fietspad Drieborrebeek (bron: Stad Ronse). Een gedetailleerde versie is te vinden in bijlage 3.

Figuur 7: Typeprofielen van het fietspad en de buffergracht (bron: Stad Ronse). Voor een gedetailleerde weergave, zie bijlage 1.

1.4. Een beschrijving van de werkwijze en strategie van het vooronderzoek

1.4.1. Motivering van de onderzoeksstrategie, -methoden en -technieken:

-Strategie

In deze nota wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd **voor een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden**. Dit type onderzoek heeft als bijkomend doel de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied te kennen. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen.

Dit bureauonderzoek moet uiteindelijk leiden tot een gemotiveerd advies of, en welke, maatregelen van verder vooronderzoek (met of zonder ingreep in de bodem) op het projectgebied noodzakelijk zijn.

-Methoden en technieken

Daartoe is enerzijds landschappelijk, historisch en archeologisch bronnen- en online beschikbaar gegeoreferencieerd **kaartenmateriaal** geconsulteerd en zijn eventuele (recente) verstoringen binnen het projectgebied geïnventariseerd, met het oog op het opstellen van een archeologisch **verwachtingspatroon**. Anderzijds is de **impact van de werken** op de ondergrond geëvalueerd. Deze impact werd afgewogen ten aanzien van het te veronderstellen verwachtingspatroon, op basis waarvan uiteindelijk een gemotiveerd advies kan opgesteld worden.

1.4.2. Organisatie van het vooronderzoek:

Alle hieronder vernoemde bronnen zijn geconsulteerd door Maxime Poulain. De opmaak van de figuren gebeurde door Sadi Maréchal. Inhoudelijke afwegingen en keuzes zijn in overleg geschied tussen Maxime Poulain, Sadi Maréchal, Ruben Pede en Bart Cherretté.

1.4.3. Gebruikte materiaal en technische specificaties, en motivering van de selectie van bronnenmateriaal:

Tijdens het bureauonderzoek is een analyse gemaakt van de **bodemsoorten**. Daarnaast werd onderzocht waar mogelijk afgedekte bodems en/of resten uit de prehistorie of jongere periodes kunnen verwacht worden. De aardkundige gegevens zijn online opgezocht via de Bodemverkenner (www.dov.vlaanderen.be) en de Geopunt-kaart (www.geopunt.be), de kaarten zelf zijn geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van deze kaarten is de Databank Ondergrond Vlaanderen.

Het belangrijkste beschikbare **historisch kaartmateriaal** werd vooral geraadpleegd om de grondgebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Deze informatie uit het historische kaartmateriaal kan een impact hebben op de kwaliteit

van het eventueel oudere bodemarchief. Het historisch kaartmateriaal is gegeorefereerd geraadpleegd via WMS in een GIS-omgeving. Verdeler van het kaartenmateriaal is het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen.

Voor het archeologisch kader werd de Centrale Archeologische Inventaris (**CAI**) geraadpleegd, alsook de beschikbare literaire bronnen.

De **ontwerplannen** zijn door Stad Ronse ter beschikking gesteld.

Een terreinbezoek was niet noodzakelijk gezien de **actuele toestand** van het terrein zichtbaar is op recente luchtfoto's en beelden (Google Maps en Streetview) en de opdrachtgever ons de huidige toestand van het terrein kon mededelen.

Alle gegevens werden hierna samengebundeld in voorliggende archeologienota.

1.4.4. Beschrijving en motivering van afwijkende methodiek en van bijstellingen van de oorspronkelijke strategie:

Niet van toepassing.

1.4.5. Inbreng van specialisten:

Niet van toepassing.

1.4.6. Omschrijving van de algemene wetenschappelijke advisering door externen:

Niet van toepassing.

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie afkomstig uit het **bureauonderzoek**: dit zijn al de relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal en bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Vanuit deze assessment van het plangebied moet een goede motivering mogelijk zijn over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen maatregelen.

Een waardevol assessment van het archeologisch potentieel van een projectgebied op basis van een bureauonderzoek is enkel mogelijk indien de bronnen voldoende en afdoende relevante gegevens opleveren om **de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden**. Bij afwezigheid of onvoldoende data zijn bijkomende maatregelen nodig om tot een correcte inschatting voor het projectgebied te komen.

2.2. Een beschrijving van het assessment van de vondsten

Niet van toepassing.

2.3. Een beschrijving van het assessment van de stalen

Niet van toepassing.

2.4. Conservatie-assessment

Alle gegenereerde data die in het kader van deze archeologienota tot stand komen, worden door SOLVA digitaal bewaard op een centrale server die dagelijks “in-huis” wordt geback-up’t en off-site wordt gekopieerd. Alle gegenereerde data en rapporten zijn geïntegreerd in de SOLVA-Archeologiedatabank raadpleegbaar. Een conservatie-assessment voor vondsten of stalen is bij dit bureauonderzoek niet van toepassing.

2.5. Assessment van de sporen

Niet van toepassing.

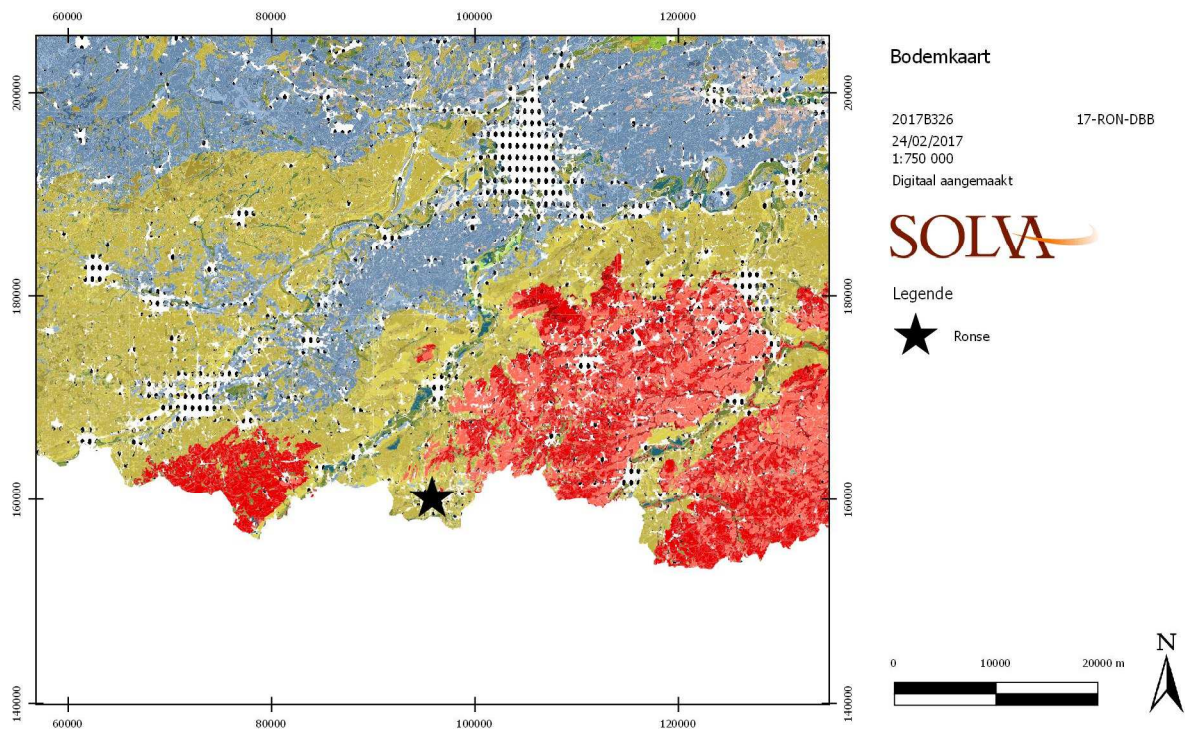
2.6. Assessment van het onderzochte gebied

2.6.1. Een tekstuele beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied (aardkundige en hydrografische situering, grondgebruik, fysisch-geografische gegevens, geraadpleegde bronnen)

Algemene landschappelijke en planmatige situering

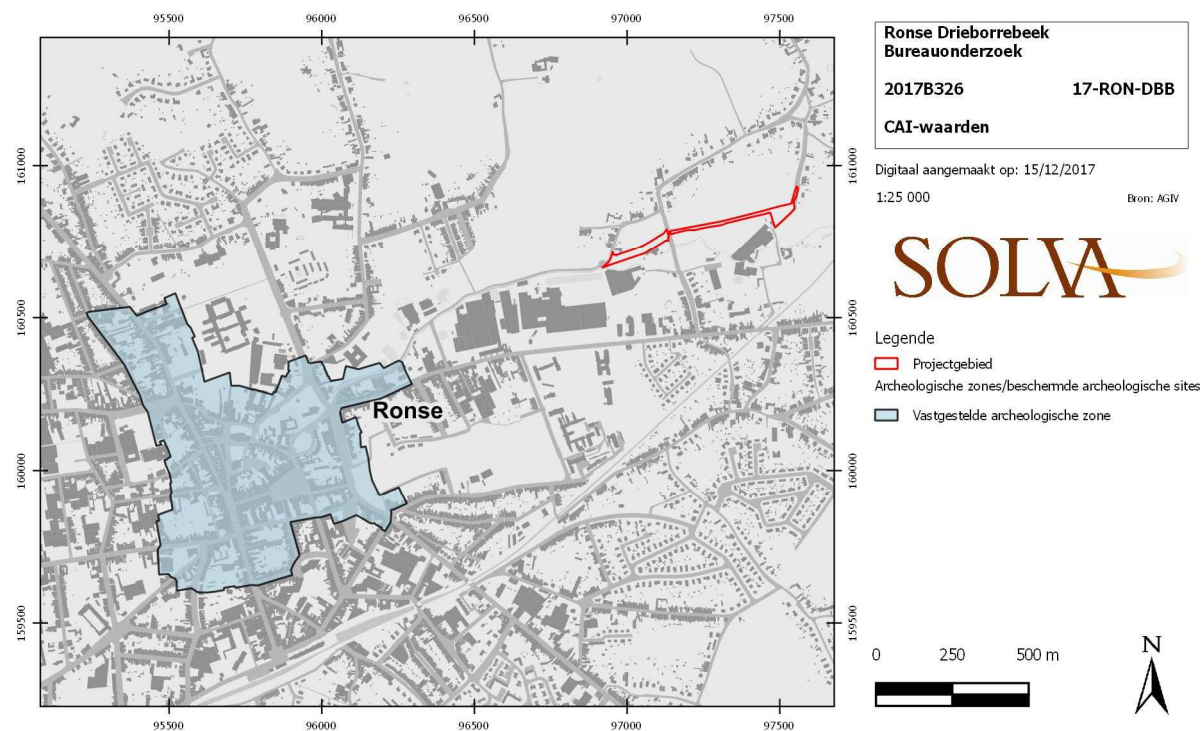
Ronse is gelegen in het uiterste zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen op de grens met Henegouwen (zie Figuur 8). Als stad grenst Ronse in het noorden aan Kluisbergen en Maarkedal, en in het zuiden aan Mont-de-l'Enclus, Frasnes-les-Anvaing en Ellezelles. De streek bevindt zich tussen

de Schelde- en Dendervallei en behoort tot de ecoregio van de **zuidwestelijke heuvelzone**, meer bepaald het **Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict**. De stad ligt aan de zuidelijke voet van enkele belangrijke getuigenheuvels van de Vlaamse Ardennen (Kluisberg, Hotond, Trieu, Muziekberg, ...) die overlopen in het heuvellandschap van Henegouwen (Pays des Collines).

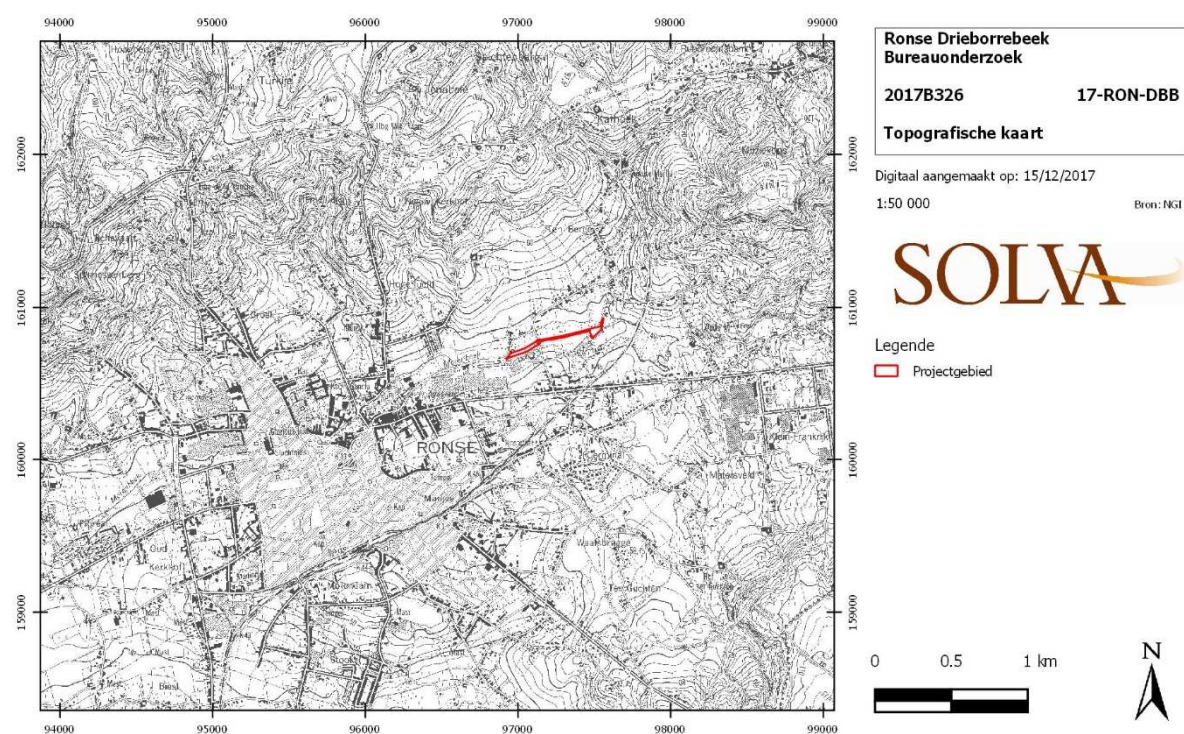

Figuur 8: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (aangegeven met ster). Geel: zandleemstreek, rood: leemstreek (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 24/02/2017).

Het projectgebied situeert zich in een **matig bebouwde omgeving met een ruraal karakter** ten oosten van de stadskern van Ronse, en meer bepaald tussen de ca. 700 en 1400 m van de archeologische zone van Ronse (zie Figuur 9 en Figuur 10). Het projectgebied doorsnijdt verschillende weilanden en wordt begrensd door de Beekstraat in het westen en de Drieborrebeek en Drieborrebeekstraat in oosten (zie Figuur 2).

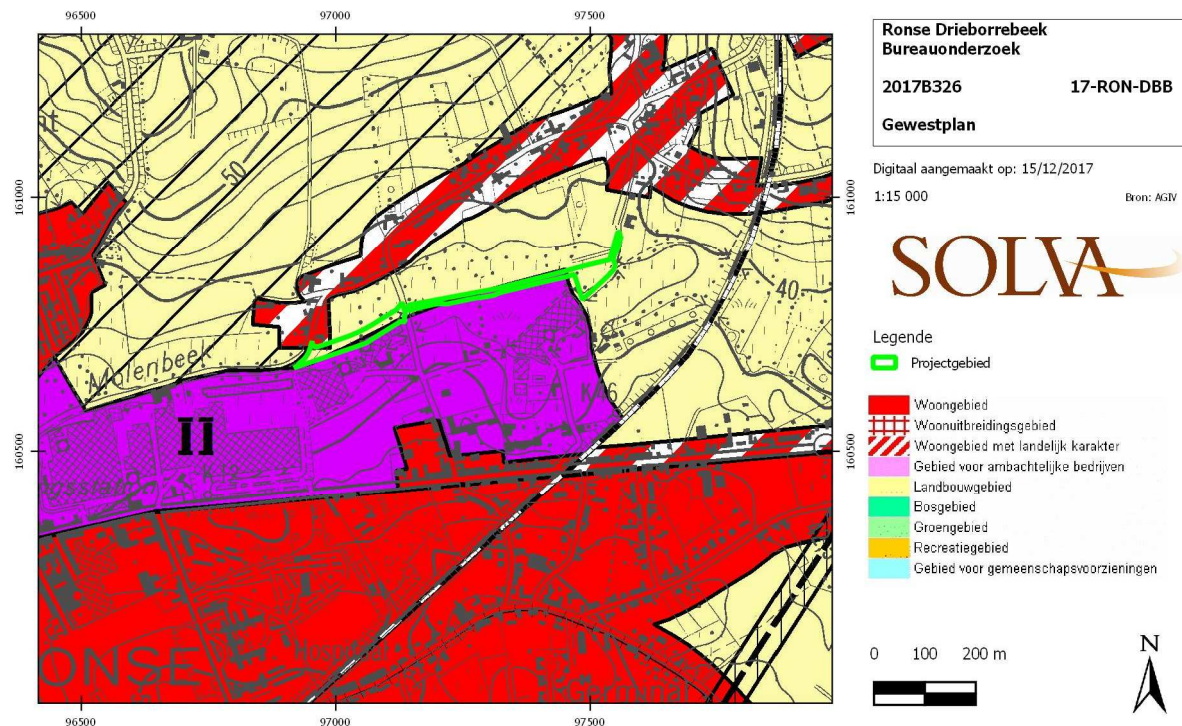

Figuur 9: Situering van het projectgebied ten opzichte van de archeologische zone van Ronse (bron: AGIV en Agentschap Onroerend Erfgoed, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Figuur 10: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Het projectgebied valt volgens het **Gewestplan** (zie Figuur 11) grotendeels binnen 'agrarisch gebied' (beige), op de grens met een zone voor 'milieubelastende industrieën' (paars) en snijdt lichtjes 'woongebied met landelijk karakter' aan (rood-wit).

Figuur 11: Het gewestplan met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Aardkundige en hydrografische situering

-Algemene geologische en geomorfologische schets van de regio²

Het projectgebied ligt in de '**ecoregio van de zuidwestelijke heuvelzone**', en meer bepaald in het deel van het **Zuid-Vlaams lemig heuveldistrict**. Tot dit ecodistrict behoren de Vlaamse Ardennen, de Kesterberg en Oudenberg (Pajottenland), maar ook zijn uitlopers. Typisch binnen dit gebied is het voorkomen van veelvuldige bronnen, dit op de kleilaag van de Formatie van Gent, Lid van Merelbeke. Verder zijn ook de Diestiaanheuveld (ten zuiden) typerend voor het gebied. Het volledige gebied bezit (vrij) grote reliëfverschillen, met voornamelijk lemige afzettingen.

De sterke erosie op het einde van het tertiair en tijdens het pleistoceen veroorzaakte het huidig golvend tot sterk **golvend reliëf**. Dit levert een opeenvolging op van open kouters op de leemruggen en, in de beekdalen, depressies met een gesloten begroeiing. In het zuiden wordt het landschap bepaald door de zogenaamde Zuid-Vlaamse Heuvelrij. De valleien zijn daar zeer sterk ingesneden, soms bijna kloofdalen, en de ruggen zijn zacht hellend. Er is een opeenvolging te zien van langgerekte leemruggen met relatief vlakke delen en zachte hellingen, gescheiden door talrijke beekvalleien en depressies, die dikwijls begrensd zijn door een steile rand. Typisch is het voorkomen van asymmetrische dalen, door de ongelijkmatige afzetting van de loesspakketten tijdens de laatste ijstijd.

² We baseren ons voor deze beschrijving op de definitie en karakterisering van de ecodistricten in Vlaanderen. In het concept 'ecodistrict' worden diverse geologische, geomorfologische, bodemkundige, hydrografische en historisch-geografische aspecten, die ook een determinerende invloed hebben gehad op het menselijk handelen in het verleden, in relatie tot elkaar besproken: Sevenant *et al.* 2002.

Het reliëf in het district is golvend tot sterk golvend, zelfs plaatselijk heuvelig in het zuidelijke deel, met hellingsgraden van 9 % en meer. Het wordt gekenmerkt door een opeenvolging van ruggen, afgewisseld met diep ingesneden beekvalleien en secundaire depressies. Het zuidelijk deel bestaat uit een aantal westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde heuvelrijen, wier absolute hoogte van zuid naar noord progressief afneemt. De hoogste heuvelrij situeert zich in de buurt van de taal- en gewestgrens, met onder andere de Kluisberg, de Spinnessenberg, de Hotondberg, de Muziekberg, de Pottelberg en de Mont de Rode, maar ook de Oudenberg (Geraardsbergen). Op het raakpunt van de oost-west en noord-zuid gerichte heuvelkammen van de Vlaamse Ardennen bevindt zich het hoogste punt (d'Hoppe, 157,5m) in het bos van Pottelberg. Deze kam vormt de geologische ruggengraat van het fysisch landschap en is een onderdeel van een groter geheel van getuigenheuvels dat zich uitstrekt van Frans-Vlaanderen via het West-Vlaams Heuvelland, de Vlaamse Ardennen, het Pajottenland en het Hageland tot Midden-Limburg waar het tegen het Kempisch Plateau uitwigt. Een lagere, structurele kamlijn waarvan de hoogste delen met de hoogtelijn van 100 m flirten en die ten opzichte van het hydrografisch stelsel duidelijk contrasterend is, omvat van west naar oost volgende plateaus: Eikenberg-Kapelleberg-Boigneberg (Maarkedal), Varentberg-Hoogkouter (Horebeke), plateau Pottenberg-Leberg-Valkenberg (Brakel), Steenberg-Potaardeberg (Zottegem) en tenslotte de Biezelenberg (Herzele). Vermits de weerstandbiedende ijzerzandsteenlagen er volledig weggespoeld zijn, profileren deze plateaus zich als open akker- en kouterlandschappen.

Bodems

De **bodemseries** worden gerangschikt in twee groepen. Enerzijds de plateau- en hellinggronden met hoofdzakelijk (niet tot sterk gleyige) diepe leemgronden (meer dan 80 cm dik) met een al dan niet (sterk) gevlekte textuur B-horizont. Verspreid, maar vooral langs de valleiranden, komen ondiepe leemgronden met textuur B-horizont voor, met een zand- of kleisubstraat beginnend op geringe diepte, evenals beperkte oppervlakten zandleem- en kleigronden met een niet bepaalde profielontwikkeling. Plaatselijk, op enkele hoge toppen en steile hellingen, dagzoomt het Tertiair kleiig of zandig materiaal.

Anderzijds zijn er de vallei- en depressiegronden, met dominantie van jonge leem- of zandleembodems zonder profielontwikkeling.

Het noordelijk gebied wordt plaatselijk gedomineerd door zandleemgronden, evenals het gebied rondom de alluviale vlakte van de Dender en de Bellebeek.

De beekalluvia staan onder invloed van een permanente grondwatertafel, die aan een regelmatige seizoenschommeling onderhevig is. Op de plateau- en hellinggronden ligt de watertafel zeer diep, behalve waar stuwwater en bronniveaus voorkomen. Deze bronniveaus treden overal op waar watervoerende lagen van het Tertiaire substraat dagzomen.

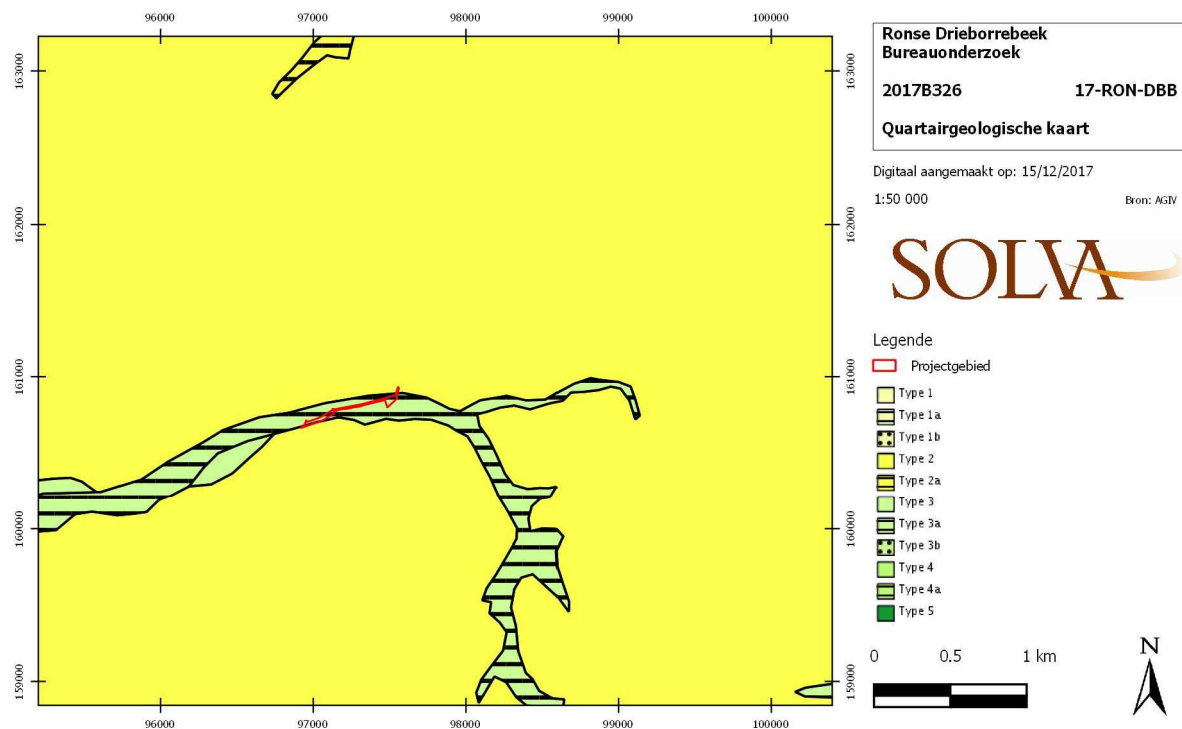
Geologie

Tijdens het **Tertiair** werden door de zee verschillende zand- en kleilagen afgezet, achtereenvolgens de Formatie van Kortrijk, Formatie van Tielt, Formatie van Gent, Formatie van Lede, Formatie van Maldegem en Formatie van Diest. Na daling van de zeespiegel werden deze sedimenten in het **Pleistoceen** (Quartaire) door erosie aangetast, en dan voornamelijk de zandige formaties. De kleiige lagen boden meer weerstand aan de erosie en vormden de heuveltoppen van het Tertiaire reliëf. Hierdoor vormt de Formatie van Gent nu het hoofdsubstraat, en zijn de Formatie van Lede en Maldegem nog slechts op de heuvelruggen te vinden. Van de Formatie van Diest zijn nog slechts enkele relictten over op de hoogste toppen (Vlaamse Ardennen en heuvels ten zuiden van Geraardsbergen). Tijdens de laatste ijstijd werd dit landschap bedekt met niveo-eolische leem (0 tot 15 m). Onder invloed van de overheersende westenwinden tijdens het Weichselglaciaal werden de naar het westen gerichte hellingen slechts met een dunne laag löss bedekt. Op plaatsen die tegen de dominerende winden beschermd waren (de oostelijk gerichte hellingen en de kleinere plateaus) is de

lössmantel zeer dik. De Tertiaire lagen komen slechts op een zeer beperkt aantal plaatsen aan het oppervlak.

Gedurende het **Holoceen** had eerst een riviererosie van het pleistocene leemdek plaats. De beekvalleien werden verder uitgediept en er ontstonden ook secundaire depressies. De vallei van de Dender bijvoorbeeld werd uitgeschuurd tot op de leperiaanse kleilagen. Later werd de vallei gedeeltelijk opgevuld met lemig alluvium en venig materiaal. Ten gevolge van ontbossing in recente tijden trad hellingserosie op; het meeste afgespoelde materiaal werd als colluvium afgezet aan de voet van de hellingen.

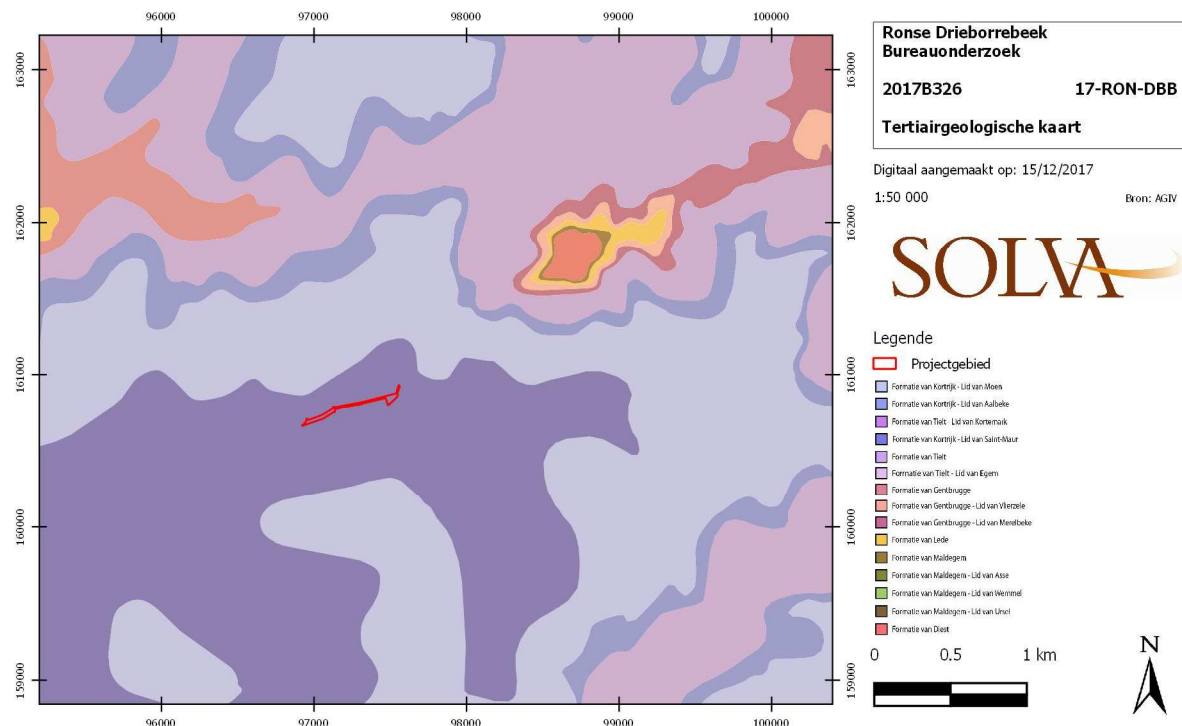
-Het projectgebied

Figuur 12: De Quartaairgeologische profieltypekaart (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Op de **Quartaairgeologische** profieltypekaart (zie Figuur 12) valt af te lezen dat op de terreinen holocene en/of tardiglaciale afzettingen bovenop de pleistocene sequentie aanwezig zijn (type 3a, groen gearceerd).³

³ www.dov.vlaanderen.be.

Figuur 13: De Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

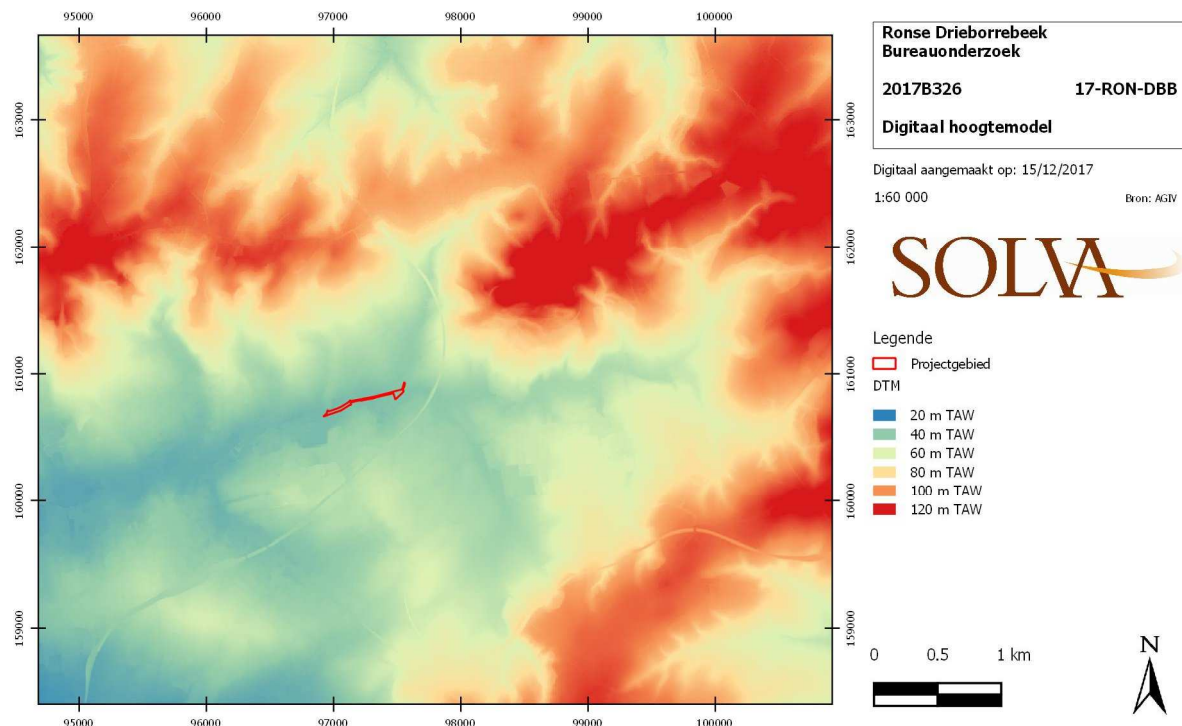
Op de **Tertiairgeologische** profieltypekaart (zie Figuur 13) is te zien dat het projectgebied volledig gelegen is op de Formatie van Kortrijk, meer bepaald op het Lid van Saint-Maur, met andere woorden, grijze silthoudende klei.

Voor het gebied is **geen geomorfologische kaart** beschikbaar.

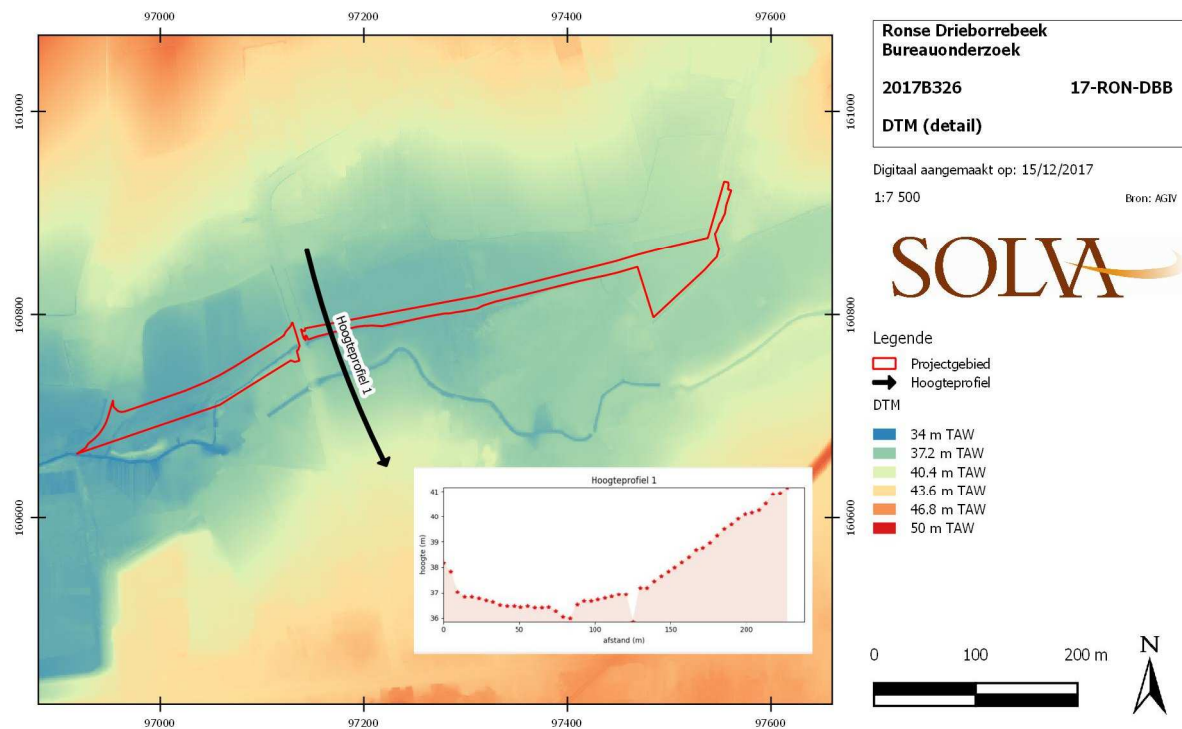
Fysisch-geografische gegevens en grondgebruik

Het projectgebied ligt net ten oosten van Ronse, **aan de voet van enkele belangrijke getuigenheuvels** van de Vlaamse Ardennen (Kluisberg, Hotond, Muziekberg, ...) en situeert zich binnen de vallei van de **Molenbeek** (zie Figuur 14). Het projectgebied is in gebruik als weiland en is omgeven door matige bebouwing met ruraal karakter. Ten westen vindt het toekomstige fietspad aansluiting met de Beekstraat, ten oosten met de Drieborrebeekstraat. De **Drieborrebeek** die parallel aan deze straat loopt, geldt als oostelijke grens van het projectgebied.

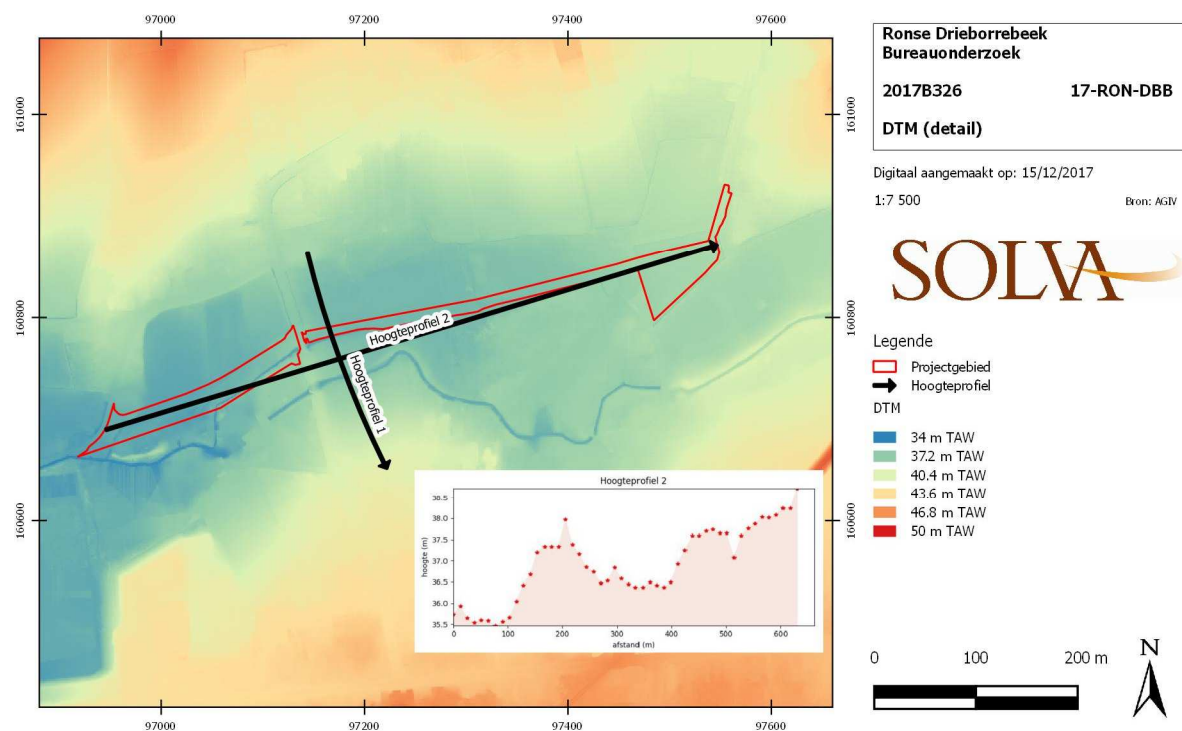
Via een dwarsdoorsnede krijgen we een beter beeld van op de vallei waarin het projectgebied zich situeert (zie Figuur 15). De noordwest-zuidoost lopende doorsnede toont deze vallei zich op een hoogte van ca. +35 m TAW bevindt. De zuidwest-noordoost doorsnede vertoont een grillig verloop maar helt duidelijk richting ca. +39 m TAW (zie Figuur 16).

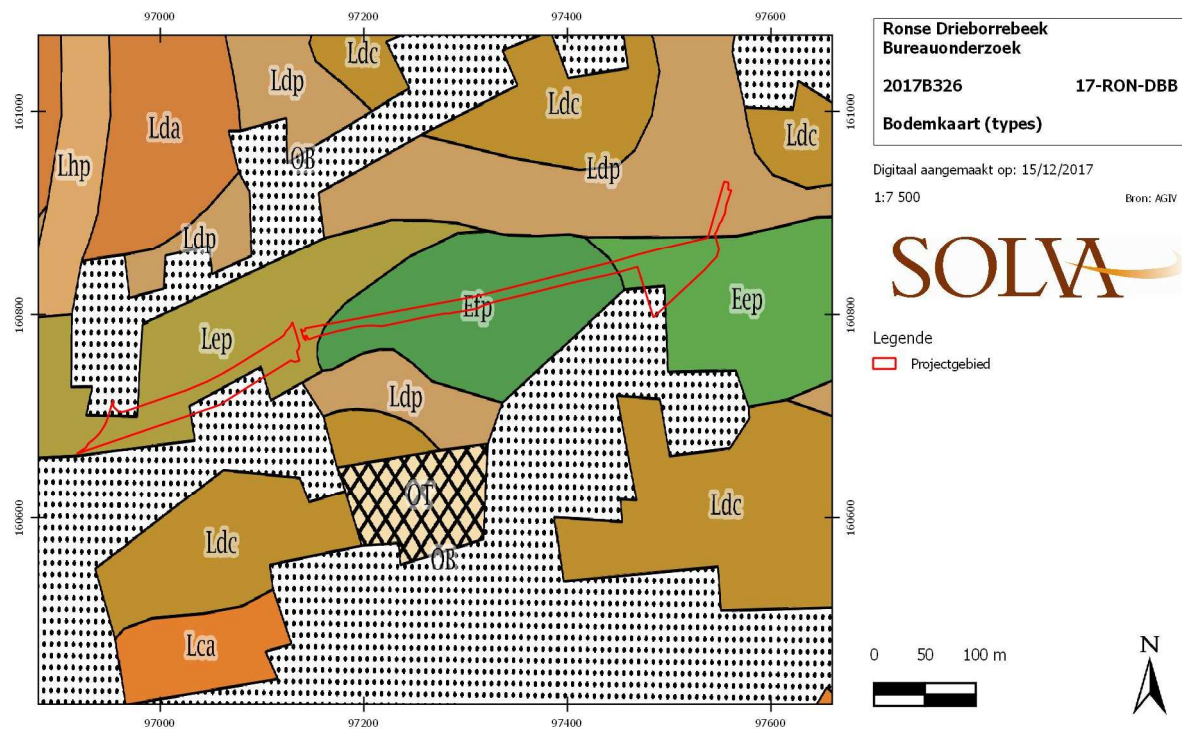
Figuur 14: Hoogtekaart met ligging van het projectgebied ten opzichte van de prominent aanwezige getuigenheuvelrij, ten noorden van de stad Ronse (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017)

Figuur 15: Hoogtemodel van het terrein; dwarsdoorsnede op het terrein van het noordwesten naar zuidoosten (bron: AGIV en Geopunt, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Figuur 16: Hoogtemodel van het terrein; dwarsdoorsnede op het terrein van het zuidwesten naar het noordoosten, vallei van de Broekebeek (bron: AGIV en Geopunt, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

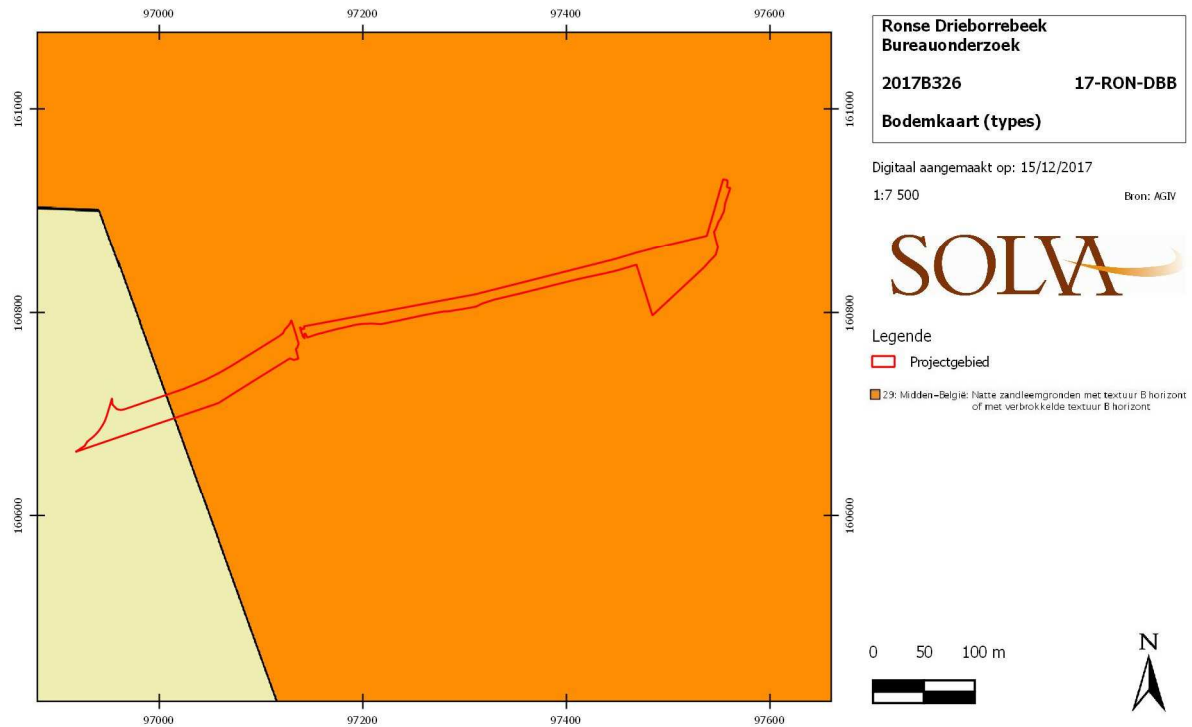

Figuur 17: De bodemtypekaart met de positie van het projectgebied (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Het projectgebied snijdt verschillende bodemtypes aan (zie Figuur 17). Het gaat om de volgende:⁴

- Lep: natte zandleembodem zonder profiel
- Efp: zeer sterk gleyige kleibodem zonder profiel
- Eep: sterk gleyige kleibodem zonder profiel
- OB: bebouwde zone

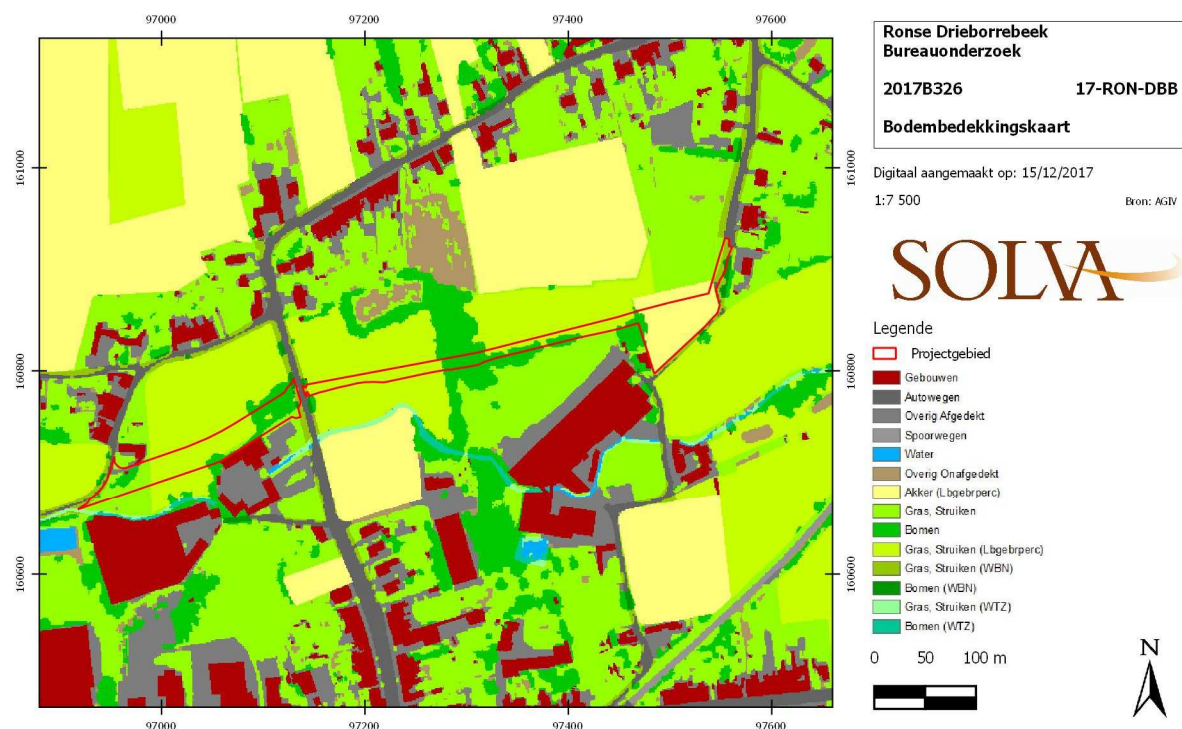
Het betreft dus voornamelijk **zeer natte bodems (klei of zandleem) zonder profielvorming**.

Figuur 18: Bodemassociatiekaart van het projectgebied (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

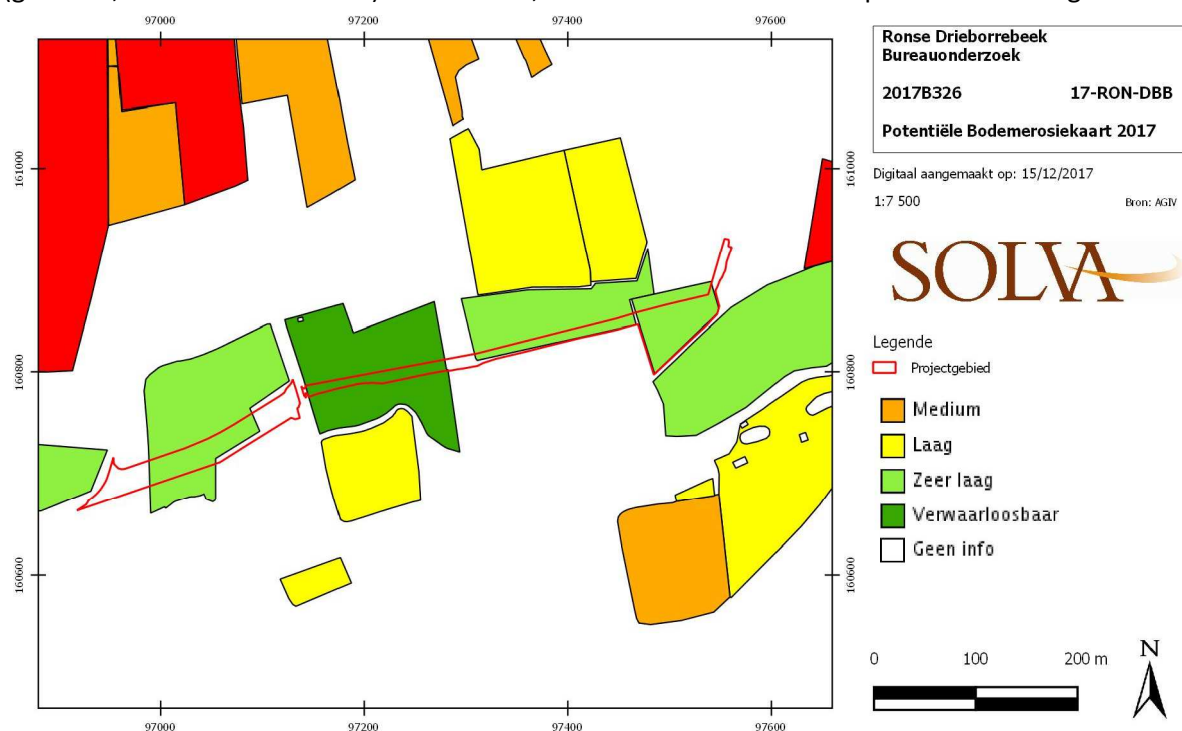
De **bodemassociatiekaart** (zie Figuur 18) toont duidelijk dat het projectgebied grotendeels geassocieerd wordt met natte zandleemgronden met (verbrokkelde) textuur B-horizont. Slechts een klein deel ligt in een niet-gekarteerde zone.

⁴ www.dov.vlaanderen.be.

Figuur 19: De bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

De **bodembedekkingskaart** (zie Figuur 19) geeft aan dat het projectgebied in een groene zone ligt (grasland, bomen en akkerland). Ten westen, zuiden en oosten sluit verspreide bebouwing aan.

Figuur 20: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

De **bodemerosiekaart** (zie Figuur 20) toont dat het projectgebied tegenwoordig slechts in zeer lage tot verwaarloosbare mate blootgesteld is aan erosie. Dit valt echter niet zomaar te extrapoleren naar vroegere periodes. Het gebruik van delen van de terreinen als akkerland (cf. Ferrariskaart, hoofdstuk

2.6.2.), in combinatie met het hoogteverschil, maakt dat bodemerosie mogelijk wel een impact heeft gehad op eventuele archeologische resten.

Specifieke bijkomende terreininformatie:

Niet van toepassing.

2.6.2. Een tekstuele historische beschrijving van het onderzochte gebied

Inventaris bouwkundig erfgoed

Ten zuiden van het projectgebied blijken verschillen gebouwen opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed. Een eerste is de voormalige weverij *Le Tilleul*, gebouwd in 1928 naar ontwerp van H. Cuvelier en nadien verschillende keren uitgebreid.⁵ Onmiddellijk ten oosten daarvan bevindt zich de voormalige watermolen genaamd *Molen te (S)queere*, met bijhorende hoeve. De molen wordt voor een eerste keer vermeld in 1374 wanneer deze werd aangekocht door een zekere kapelaan maar is nu volledig verdwenen.⁶ De site was onderhevig aan archeologisch onderzoek (zie hoofdstuk 2.6.3.). Langsheen de Drieborrebeekstraat is vervolgens de weverij en ververij E. Guisset, ook gekend als *Tissage de Louise Marie*, gesitueerd. Dit fabriekscomplex dateert uit 1923 en werd gebouwd naar ontwerp van A. Massez. De ronde fabrieksschoorsteen bleef bewaard (zichtbaar op figuur 3).⁷ Ten slotte vermelden we het *Watermolenhof*, eveneens in de Drieborrebeekstraat. Het betreft opnieuw een voormalige watermolen, die voor de eerste keer wordt afgebeeld in 1684.⁸

Algemene historiek

Het projectgebied situeert zich ten oosten van het **centrum van Ronse**, dat volgens de overlevering teruggaat tot een vroegmiddeleeuwse religieuze stichting. In de loop van de middeleeuwen ontwikkelen zich verschillende heerlijkheden op het grondgebied van Ronse. Het gebied kende een complexe geschiedenis en is gedurende decennia een twistpunt tussen de graven van Vlaanderen en Henegouwen. De voornaamste kernen zijn de Vrijheid (rondom de huidige Kleine Markt), die zal uitgroeien tot een bedevaartsoord, en de nederzetting rondom de huidige Grote Markt. Deze historische kernen zullen uiteindelijk evolueren tot de huidige stad Ronse.⁹ Deze elementen hebben evenwel geen rechtstreekse impact op het projectgebied.

⁵ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/29015>

⁶ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/29016>

⁷ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/28549>

⁸ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/28548>

⁹ Voor een volledig overzicht, zie Devos 2008.

Historisch – cartografische documentatie van het projectgebied

De **naamgeving** van de straten die grenzen aan het projectgebied staan direct in relatie tot de beekvallei waarin ze zich bevinden. De beekstraat loopt parallel aan de Molenbeek, daar waar de Drieborrebeek zijn naam ontleent aan de drie bronnen die aan de oorsprong van de beek liggen.

a) Jozef Johan Frans Ferraris – Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik: Aelst (1771-1778)

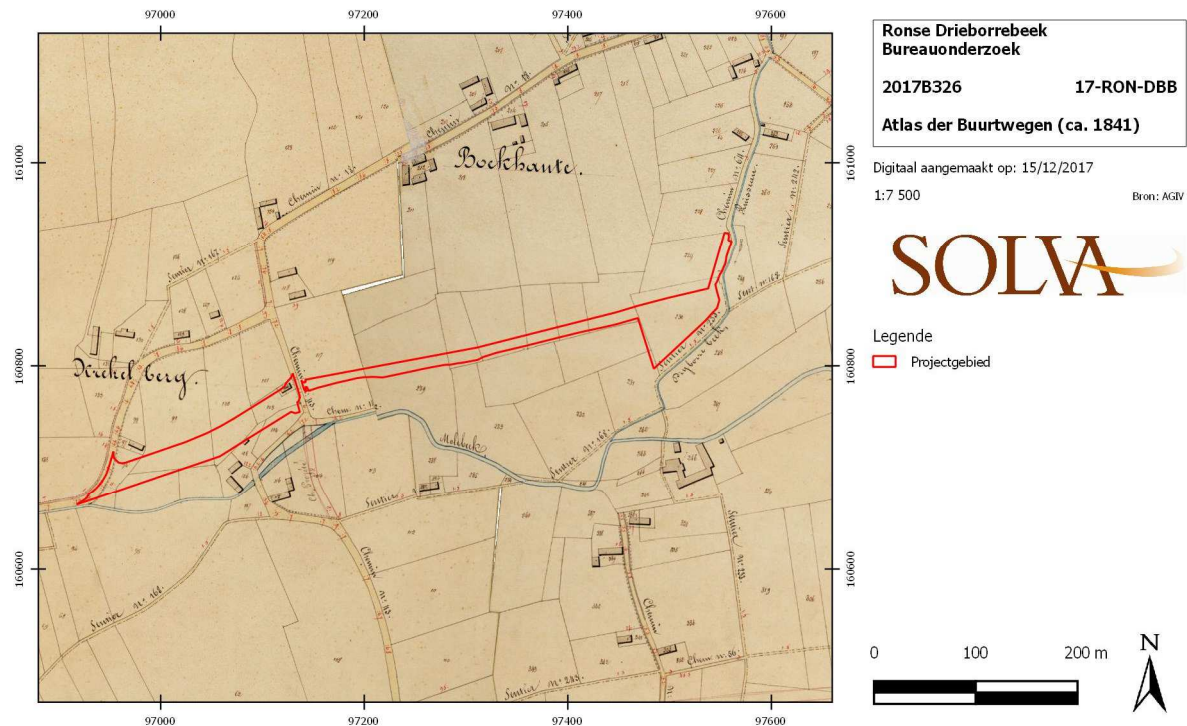

Figuur 21: Detail van de Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding van het onderzoeksgebied (**sic**) (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Op de **Ferrariskaart** (zie Figuur 21) is de zone tussen de Beekstraat en de Savooistraat ingevuld met verschillende hoeves. Eén van deze beschikt over een watermolen (*Molen te (S)queere*, zie boven) en was reeds onderhevig aan archeologisch onderzoek (zie hoofdstuk 2.6.3).¹⁰ Ten oosten van de Savooistraat zijn verschillende repelvormige percelen gelegen die dienst doen als **akkerland**. De percelen aansluitend op de Molenbeek zijn aangeduid als **weiland/meersengebied**. Naast de Molenbeek, tekent ook de Drieborrebeek zich reeds duidelijk af ten oosten. Voor de huidige ontubbing van de Molenbeek zijn geen aanwijzingen. Het projectgebied zelf wordt op de Ferrariskaart duidelijk te veel noordwaarts geprojecteerd, en dient in werkelijkheid meer zuidwaarts, ter hoogte van de beekvallei gesitueerd te worden. Dit blijkt duidelijk uit vergelijking met de recentere kaarten. De beekvallei wordt gekenmerkt door weiland en (hogerop) akkerland.

¹⁰ Wegens fouten op de georeferentie, eigen aan oud kaartmateriaal, wijkt de projectie van het projectgebied op de Ferrariskaart sterk af van zijn werkelijke locatie.

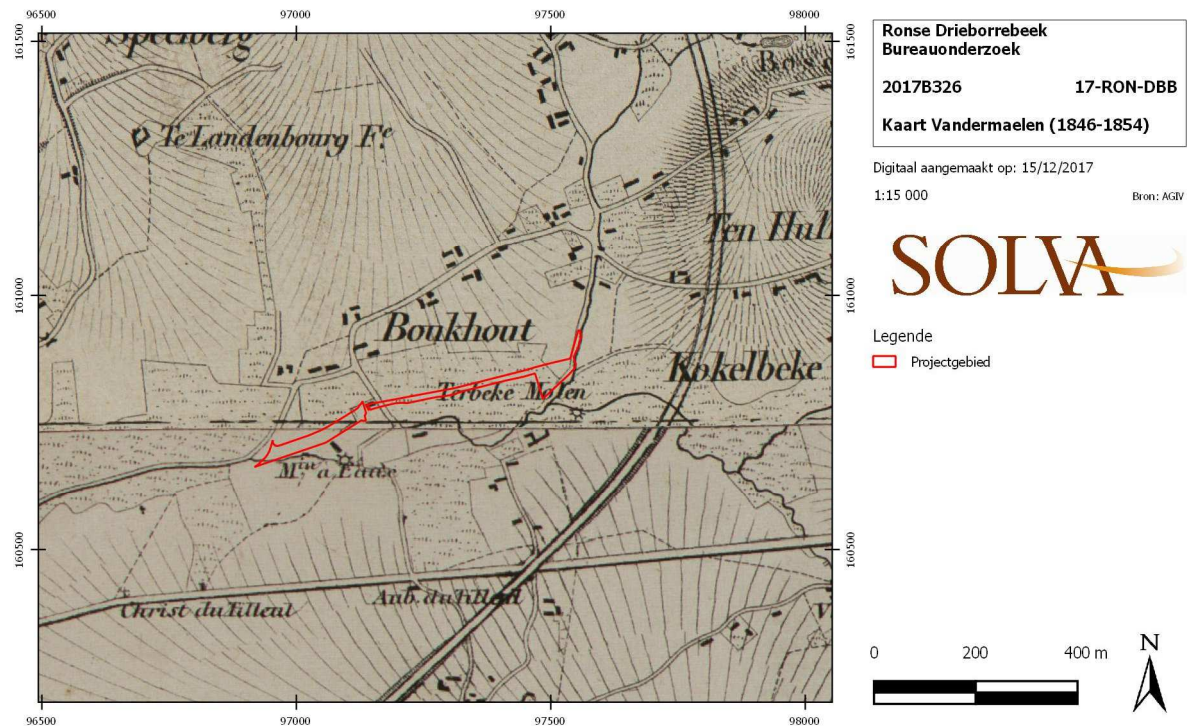
b) Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)

Figuur 22: Afbakening van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1841; bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Op de **Atlas der Buurtwegen** (zie Figuur 22) is te zien dat de zone tussen de Beek- en Savooistraat veel minder sterk bebouwd wordt weergegeven in vergelijking met bovenstaande Ferrariskaart. De Savooistraat kent een afwijkend verloop ten opzichte van de huidige situatie en sluit de hoeve met watermolen in ten zuiden van de Molenbeek. Het gebied ten oosten van de Savooistraat blijft zoals steeds onbebouwd. Langsheen de Drieborrebeek tekent zich nu ook een **wegtracé**, de voorloper van de huidige Drieborrebeekstraat, af. Binnen het projectgebied zijn geen indicaties voor bewoning.

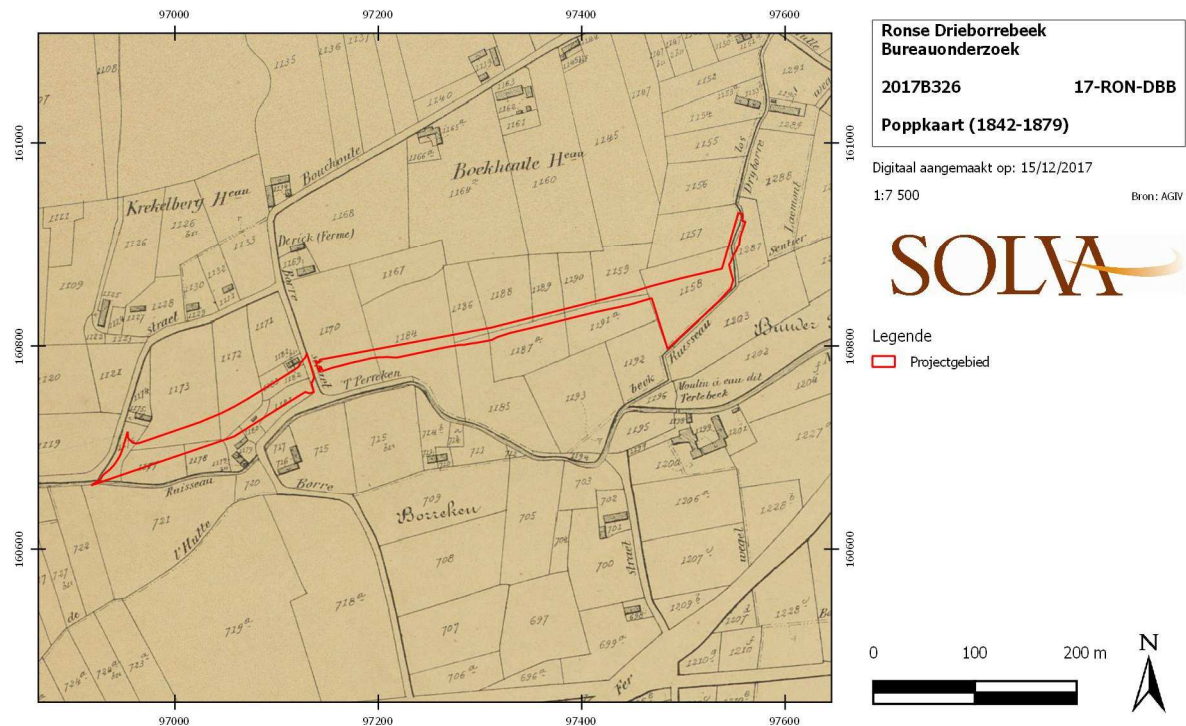
c) Philippe Vandermaelen – Cartes topographiques de la Belgique (1846-1854)

Figuur 23: Detail van Vandermaelenkaart uit 1846-1854 met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

De **Vandermaelenkaart** (zie Figuur 23) vertoont nog minder bebouwing in de zone tussen de Beek- en Savooistraat. Het projectgebied situeert zich duidelijk binnen de **vallei van de Molenbeek** en snijdt doorheen meerdere **weilanden**. Langsheen de Molenbeek zijn verschillende watermolens te situeren. Binnen het projectgebied zijn geen indicaties voor bewoning.

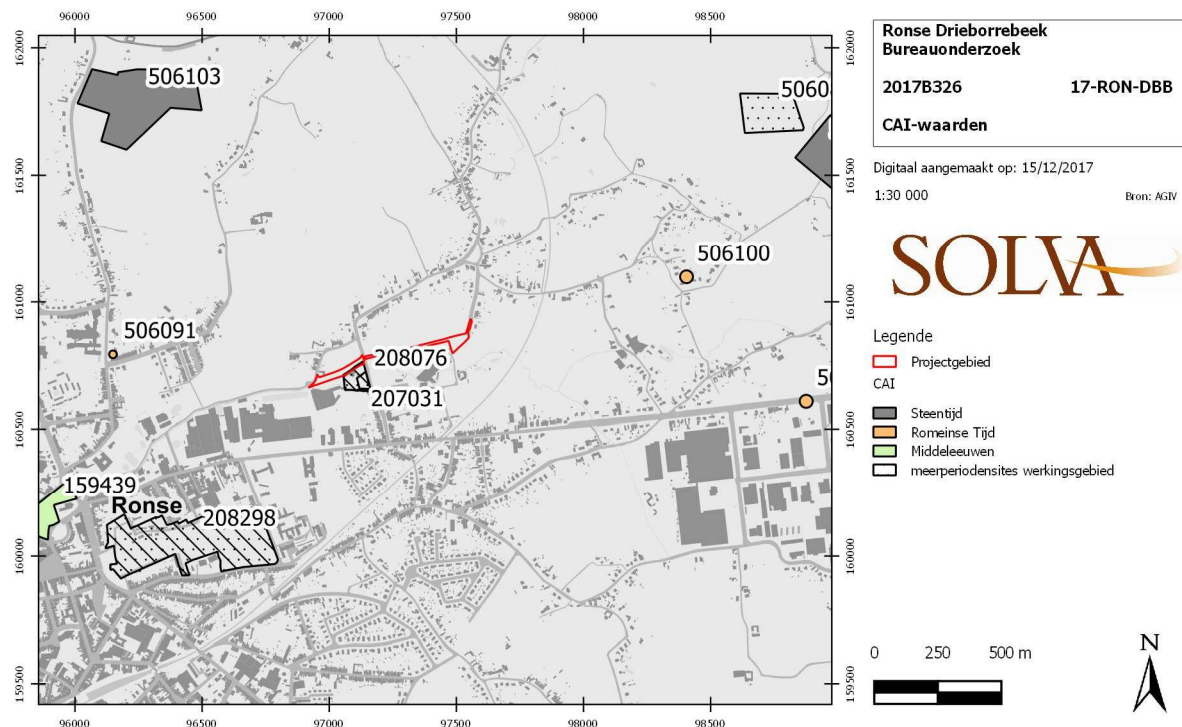
d) Philippe Chrétien Popp - Atlas cadastral parcellaire de la Belgique (1842-1879)

Figuur 24: Detail van het kadasterplan van Popp (1842-1879) met afbakening van het onderzoeksgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Het kadasterplan van **Popp** (zie Figuur 24) geeft dezelfde situatie weer ten opzichte van de voorgaande Atlas der Buurtwegen (zie Figuur 22) en de Vandermaelenkaart (zie Figuur 23). Enig extra element is dat er nu ook straatnamen worden gespecificeerd. De huidige Savooistraat staat vernoemd als de Borrebeek. De straat die deels het verloop van de Molenbeek volgt, oostelijk van de Savooistraat, wordt aangeduid als 't Perreken. Deze straat valt tegenwoordig niet langer te bekennen. Binnen het projectgebied zijn geen indicaties voor bewoning.

2.6.3. Een tekstuele beschrijving van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

Figuur 25: Uittreksel uit de CAI met de gekende sites in de nabijheid van het projectgebied (bron: Agentschap Onroerend Erfgoed en AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).

Een uittreksel uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) toont dat het projectgebied tussen de ca. 700 en 1400 m ten oosten van de grens van de **archeologische zone van Ronse** ligt (zie Figuur 25). Er zijn geen archeologische sites binnen het projectgebied gekend. In de **onmiddellijke omgeving** (ten zuiden van de Molenbeek en westelijk van de Savooistraat) is daarentegen wel een site aanwezig (**CAI-locatie 207031**). Op de site is sinds de 14de eeuw een hoeve met watermolen gekend. Proefsleuven¹¹ werden geadviseerd en resulteerden uiteindelijk in een vlakdekkende opgraving.¹² De profielopbouw blijkt te bestaan uit ophogingspakketten (samen 80-90 cm), met daaronder alluvium, en lokaal een veenlaag. In deze alluviale lagen werden tijdens het vooronderzoek verschillende sporen en structuren aangetroffen. Een eerste is een structuur op poeren, parallel aan de Molenbeek georiënteerd en te dateren in de vroegmoderne periode. Vervolgens staan enkele greppels en (paal)kuilen in verband met twee mogelijke volmiddeleeuwse gebouwplattegronden. De volmiddeleeuwse datering van deze gebouwplattegronden werd bevestigd tijdens het vervolgonderzoek. Bovendien kon een derde plattegrond worden toegevoegd. Enkele vondsten wijzen er op dat het gebied vóór de volle middeleeuwen in gebruik was. Het betreft een ijzertijd/Romeinse scherf in een windval en een neolithische kling en schrabber, residueel aanwezig in volmiddeleeuwse sporen.

In de **ruimere omgeving van het projectgebied** situeren zich de meeste CAI-meldingen binnenin de archeologische zone van Ronse. Het gaat om verschillende archeologisch onderzoeken die gegevens opleverden omtrent het ontstaan en de ontwikkeling van de stad maar die minder relevant zijn voor het onderzoeksgebied. Ten noordwesten van het projectgebied (**CAI-locatie 506103**), werden 241 lithische artefacten gevonden. Ze dateren uit het laat neolithicum of de vroege bronstijd.¹³ Verder

¹¹ Vander Ginst & Smeets 2014.

¹² De Smaele *et al.* 2015.

¹³ Crombé 1987.

werd ook een munt uit de 2de eeuw gevonden.¹⁴ Op de hoek gevormd door de Hogerlucht, Hogerbeek en Fonteinstraat bevindt zich dan weer **CAI-locatie 506091**. Het betreft één of meerdere Romeins crematiegraven, ontdekt in 1842. Naast het aantal graven, verschillen de bronnen ook over de aard van de bijgiften. Men spreekt van “5 potten en een kruikje, in gebakken aarde en overblijfselen van een fibula” tot een “groepje vazen en urnen met beenderen”.¹⁵ Ook **CAI-locatie 506100** (ten oosten van het projectgebied) betreft een 19de-eeuwse vondst van een crematiegraf.¹⁶ Archeologische resten uit de Romeinse periode werden eveneens ten zuidwesten van het projectgebied gevonden (**CAI-locatie 208298**). Het betreft een mogelijk landelijke nederzetting, met aanwezigheid van steenbouwconstructie in de buurt.¹⁷

Tal van vondsten in de (ruime) omgeving van Ronse wijzen dus op een zeer vroege menselijke aanwezigheid in het gebied. Het aantreffen van vuurstenen artefacten, bronstijd *tumuli*, Romeinse en vroegmiddeleeuwse vondsten toont dat de streek reeds gedurende millennia bezocht en bewoond werd.¹⁸

2.6.4. Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

-Datering en interpretatie van geomorfologische eenheden van het projectgebied:

De sedimenten aan de oppervlakte bestaan uit **holocene en/of tardiglaciale fluviatiele afzettingen** bovenop de pleistocene sequentie, als gevolg van zijn ligging in de vallei van de Molenbeek.

-Datering en interpretatie van de antropogene aanwezigheid in het plangebied:

Uit de bureaustudie blijkt dat de omgeving ten westen van de Savooistraat in gebruik was sinds het neolithicum. Minstens sinds de volle middeleeuwen was er ook bewoning in het gebied. Op de laat-18de-eeuwse Ferrariskaart blijken nog steeds verschillende hoeves aanwezig langs de Beekstraat en de Savooistraat. Nadien blijkt de bewoning af te nemen. Uit cartografisch onderzoek blijkt dat het gebied ten oosten van de Savooistraat minstens sinds de late 18de eeuw nooit bewoning heeft gekend, maar in gebruik was als **akker, weiland of meersengebied**. Wellicht staat dit gebrek aan bewoning in verband met het **drassige karakter** van het gebied (zoals aangegeven door de verschillende toponiemen in het projectgebied en bevestigd door de bodemopbouw). Aanwezigheid en bewaring van sporen lijkt er minder vanzelfsprekend vanwege enkele landschappelijke kenmerken (overwegend zeer nat gebied en erosie/afzetting). Ook de reeds aangelegde collector van Aquafin heeft een groot deel van het projectgebied zwaar vergraven (zie fig. 3).

2.6.5. Verklaring voor het ontbreken van archeologische vondsten, sporen of een archeologische site

Niet van toepassing.

2.6.6. Confrontatie van de bevindingen met de resultaten van eerder uitgevoerd onderzoek

Niet van toepassing.

2.6.7. Tekstuele synthese

Stad Ronse wenst een **nieuw fietspad** aan te leggen, oostelijk vertrekkend vanaf de Beekstraat, de Savooistraat kruisend om vervolgens aansluiting te vinden met de Drieborrebeekstraat. Dit fietspad volgt grotendeels het reeds bestaande **tracé van een collector van Aquafin (fig. 3)**. Voor de fundering van dit fietspad dient de teelaarde te worden afgegraven. Ten noorden van dit fietspad

¹⁴ Deconinck 1963.

¹⁵ Bauwens-Lesenne 1962; Van Doorselaer 1964; De Maeyer 1979.

¹⁶ Bauwens-Lesenne 1962.

¹⁷ Pede et al. 2014.

¹⁸ <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121273>

wordt vervolgens een **gracht** aangelegd ter afwatering van de landerijen. In totaal wordt het grondverzet op ca. 700 m³ geschat, over een lengte van ca. 800 m.

De zone bevindt zich buiten een beschermde archeologische site of archeologische zone, maar de oppervlakte van het projectgebied bedraagt meer dan 3000 m² en de ingreep in de bodem meer dan 1000 m².

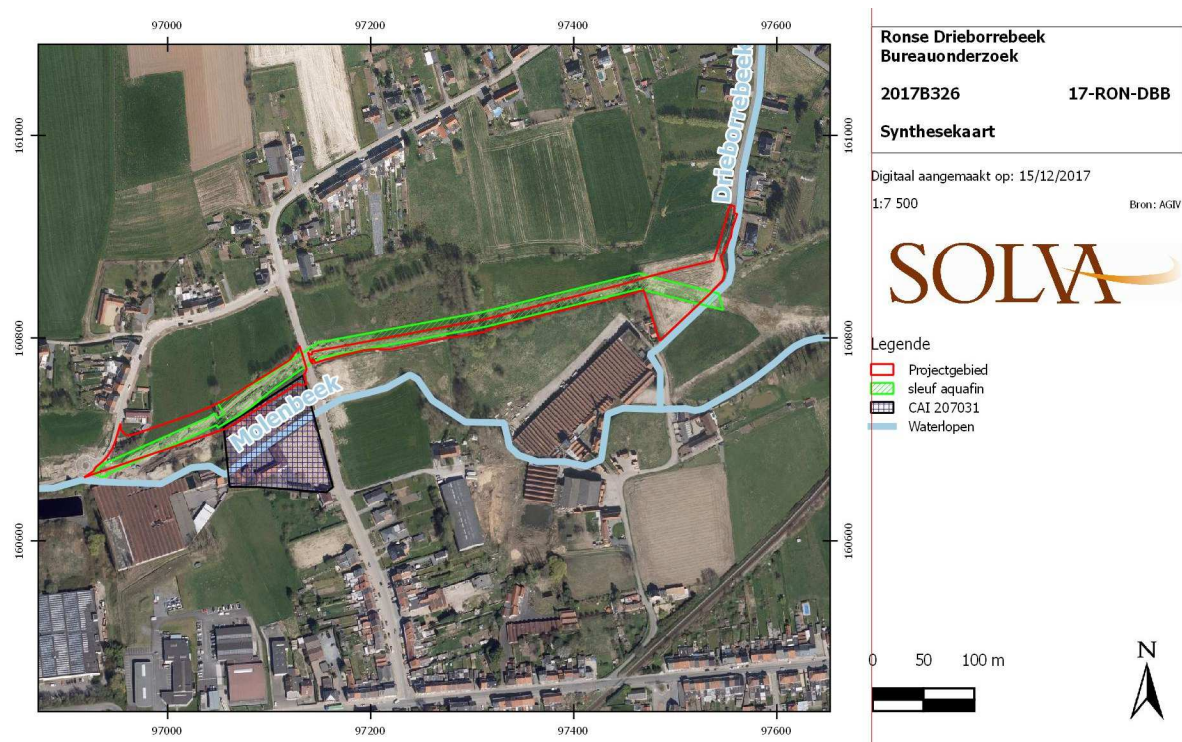
Derhalve diende in uitvoering van **art. 5.4.1 3°** van het Onroerend Erfgoeddecreet d.d.12 juli 2013, een archeologienota te worden opgesteld ten behoeve van het indienen van de **stedenbouwkundige vergunningsaanvraag**. Er zijn voor dit dossier geen vrijstellingen van toepassing op bovenvermeld artikelnummer.

Het terrein **ten westen** van de Savooistraat, het meest westelijke deel van het projectgebied, was in gebruik was sinds het neolithicum. Minstens sinds de **volle middeleeuwen** was het gebied ook **bewoond**. Op de laat-18de-eeuwse Ferrariskaart blijken nog steeds verschillende hoeves aanwezig langsheen de Beekstraat en de Savooistraat. Nadien blijkt de bewoning af te nemen. Uit naburig archeologisch onderzoek bleken archeologische sporen daar alvast afgedekt onder een pakket van zo'n 80 à 90 cm. Belangrijker is evenwel dat ter hoogte van het projectgebied ook reeds een Aquafincollector aangelegd is, waardoor de ondergrond onder het toekomstige fietspad hier in belangrijke mate reeds geroerd is.

Cartografisch onderzoek toont voorts dat het gebied **ten oosten** van de Savooistraat, waar het grootste deel van het projectgebied gelegen is, minstens sinds de late 18de eeuw **nooit bewoning** heeft gekend, maar in gebruik was als akker, weiland of meersengebied. Wellicht staat dit gebrek aan bewoning in verband met het **drassige karakter** van het gebied (zoals ook aangegeven door de verschillende toponiemen in het projectgebied) en geldt dit ook voor voorgaande periodes. Aanwezigheid en bewaring van (bewonings)sporen is **minder vanzelfsprekend** vanwege enkele landschappelijke kenmerken (overwegend nat gebied en erosie). Ook hier geldt dat de aanwezigheid van de Aquafincollector het projectgebied reeds aanzienlijk heeft vergraven.

De geplande werken zullen een **geringe bijkomende impact** op de bodem hebben aangezien zoals aangehaald het grootste deel van het tracé reeds eerder **verstoord** is door de aanleg van een Aquafincollector. Enkel aan de **meest oostelijke zijde** van het projectgebied zal het fietspad aangelegd worden op ongestoorde bodem. De bodemingreep is echter beperkt in diepte en een eventueel verder onderzoek zou bovendien slechts een beperkt(e) ruimtelijk inzicht (gracht- en funderingssleuf) en interpretatie kunnen bieden op aanwezige archeologische sporen/sites, als die al zouden aangesneden worden.

Voor wat betreft de **groenzone** tot slot moet de impact op de bodem sterk gerelativeerd worden, daar het een aanplant met lage begroeiing betreft, zonder herprofilering van het terrein.

Figuur 26: Synthesekaart van het projectgebied (bron: AGIV, Agentschap Onroerend Erfgoed, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017)

2.7. Evaluatie van de onderzoeksvragen en potentieel op kennisvermeerdering, en de aard en waardering daarvan

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek konden de vooropgestelde **onderzoeksvragen beantwoord** worden. Hieronder worden deze beantwoord en wordt cf. *CGP 12.5.1.3*, 7° een inschatting gemaakt van het potentieel op kennisvermeerdering van het projectgebied, wat moet leiden tot de uiteindelijke evaluatie of bijkomend onderzoek noodzakelijk is.

-Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

Het projectgebied bevindt zich ten oosten van Ronse, buiten de archeologische zone. Er is geen directe relatie met het projectgebied.

Uit archeologisch onderzoek blijkt dat de omgeving **ten westen** van de Savooistraat in gebruik was sinds het neolithicum. Minstens sinds de **volle middeleeuwen** was het gebied ook **bewoond**. Op de laat-18de-eeuwse Ferrariskaart blijken verschillende hoeves aanwezig in de zone tussen de Beekstraat en deze Savooistraat. Nadien blijkt de bewoning af te nemen. Theoretisch kunnen in deze zone bijgevolg sporen van middeleeuwse tot vroegmoderne boerderijen of oudere sporen aanwezig zijn, al zijn deze dan reeds **vergraven** door de bestaande collector van Aquafin. Uit eerder archeologisch onderzoek ten zuiden van het westelijke deel van het projectgebied, blijkt bovendien dat sporen daar bedekt lagen onder ophogingslagen tussen 80-90 cm. Aangezien het fietspad 30 cm diep en plaatselijk maximaal 62 cm diep gefundeerd wordt, raken deze werken dus niet aan de archeologische lagen, mochten die nog bewaard zijn (wat niet verwacht wordt, door de aanleg van de collector – fig. 3).

Cartografisch onderzoek toont vervolgens dat het gebied **ten oosten** van de Savooistraat minstens sinds de late 18de eeuw **nooit bewoning** heeft gekend, maar in gebruik was als akker, weiland of meersengebied. Wellicht staat dit gebrek aan bewoning in verband met het **drassige karakter** van het gebied (zoals aangegeven door de verschillende toponiemen in het projectgebied en bevestigd

door de bodemopbouw). Theoretisch gezien kunnen **oudere sporen** aanwezig zijn. Hun aanwezigheid en bewaring is **echter ook hier zeer weinig waarschijnlijk gelet op de** reeds aangelegde collector van Aquafin. Enkel in de meest oostelijke zone van het projectgebied ligt het fietspad buiten het traject van de Aquafincollector.

De zeer natte omgeving, de reeds vergraven ondergrond en de geringe diepte van de werken in acht genomen (doorgaans 32cm, enkel lokaal 62 cm), kan gesteld worden dat er binnen het gabarit van de geplande werken slechts een gering archeologisch potentieel is.

-Wat is de landschapshistoriek van het terrein?

De sedimenten aan de oppervlakte bestaan uit **holocene/tardiglaciale afzettingen** en zijn recent **vergraven** door de aanleg van een collector van Aquafin.

De terreinen liggen in de vallei van de Molenbeek en aan de voet van de getuigenheuvelrij van Kluisberg-Hotond-Muziekberg. In het verleden zijn de terreinen wellicht aan **erosie** blootgesteld waardoor mogelijk een deel van de oorspronkelijke bodemopbouw verdwenen is.

Anderzijds kan door de ligging aan de Molenbeek, de oorspronkelijke bodembouw bedekt zijn door **beekafzettingen**.

-Welke gebruiksevolutie kende het terrein?

Het westelijke deel van het projectgebied was sinds het neolithicum in gebruik en kende minstens sinds de **volle middeleeuwen** ook bewoning. Deze **rurale bewoning** is nog in de late 18de eeuw aanwezig maar neemt dan stelselmatig af. Voor het oostelijke deel van het projectgebied is voor het einde van de **18de eeuw** slechts weinig informatie voorhanden die inzicht geeft in het gebruik van het terrein. Verschillende toponiemen en de repelvormige percelen wijzen echter indirect op een **nat gebied**, dat wellicht enkel dienst deed als akker, weiland of meersengebied.

-Wat is de impact van de geplande werken?

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 12724 m². De geplande werken omvatten de aanleg van een **fietspad** en, noordelijk van dit fietspad, een **gracht** om de **afwatering** van de landerijen mogelijk te maken richting Molenbeek.

Het **fietspad** is 2,72 m breed en volgt, zoals boven reeds aangegeven, grotendeels het reeds bestaande tracé van de collector van Aquafin. Ter aanleg van dit fietspad wordt de teelaarde verwijderd en een fundering aangelegd. Deze fundering bestaat een steenslaglaag (22 cm) waarop een bitumineuze verharding ligt (10 cm). Samen vormt de bodemingreep voor dit fietspad dus **32 cm**.

Deze waarden wijken af ter hoogte van 4 **middeneilanden**, voorzien daar waar het fietspad aansluiting vindt met de straten uit het projectgebied. De breedte van deze middeneilanden bedraagt 4,20 m. Hierbij wordt 30 cm grond verbeterd met bindmiddel. Vervolgens komt hierop een laag geotextiel te liggen, samen met een steenslagfundering (22 cm) en een bitumineuze verharding (10 cm). De bodemingreep voor deze middeneilanden bedraagt aldus **62 cm**.

De noordelijke **afwateringsgracht** zet aan op een breedte van 1 m en is op zijn bodem 50 cm breed. De hoogte is eveneens **50 cm**. Deze afwateringsgracht loost onder het fietspad door naar de Molenbeek. Ter hoogte van de te plaatsen **kopmuur** ten oosten van de Savooistraat (prefab beton, gefundeerd op 15 cm schraal beton) heeft deze buis een diameter 400 mm. Van de overige 4 buizen zijn de diameters vooralsnog niet gekend. Deze zijn echter sowieso boven de collector van Aquafin te plaatsen, aangezien deze aansluiten op de afwateringsgracht met een maximale diepte van 50 cm. Hun bodemingreep moet bijgevolg gerelativeerd worden.

Ten noorden en zuiden van het totale tracé wordt ten slotte een **groenzone** ingericht. De aard van deze aanplanting is momenteel niet gekend maar het betreft lage beplanting en gaat niet gepaard met een herprofilering van het terrein.

-Wat is het wetenschappelijk kennispotentieel van een eventueel aanwezige archeologische site op lokaal, regionaal en op Vlaams niveau? (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de **verwachting** ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal, archeologisch onderzoek en historische bronnen kunnen we een hypothetisch verwachtingspatroon formuleren voor het projectgebied.

De terreinen liggen in de vallei van de Molenbeek en aan de voet van de getuigenheuvelrij van Kluisberg-Hotond-Muziekberg. De aanwezige bodems staan gekarteerd als nat. Het gebied, behoudens de meest westelijke zone, was dan ook weinig aantrekkelijk voor bewoning. Het is tevens de verwachting dat – gezien de helling van het gebied – het bodemarchief te lijden heeft gehad onder historische **erosie** (cf. akkerland op de Ferrariskaart) en de recente **vergraving** voor de aanleg van een Aquafin-collector. In geval oudere sporen afgedekt zouden zijn door beekafzettingen, worden deze niet geraakt door de oppervlakkige werken.

Het projectgebied bevindt zich ten noorden van Ronse, **buiten de archeologische zone**. Het is een historisch-archeologische realiteit dat de bewoning zich in het verleden in het centrum van Ronse concentreerde, en dat vanaf men deze kern verlaat, de densiteit sterk afneemt. Er lijkt ter hoogte van het projectgebied ook geen directe link met de historische kern te zijn.

Het terrein **ten westen** van de Savooistraat, het meest westelijke deel van het projectgebied, was in gebruik was sinds het neolithicum. Minstens sinds de **volle middeleeuwen** was het gebied ook **bewoond**. Op de laat-18de-eeuwse Ferrariskaart blijken nog steeds verschillende hoeves aanwezig langsheen de Beekstraat en de Savooistraat. Nadien blijkt de bewoning af te nemen. Uit naburig archeologisch onderzoek bleken archeologische sporen daar alvast afgedekt onder een pakket van zo'n 80 à 90 cm. Belangrijker is evenwel dat ter hoogte van het projectgebied ook reeds een Aquafincollector aangelegd is, waardoor de ondergrond onder het toekomstige fietspad hier in belangrijke mate reeds geroerd is.

Cartografisch onderzoek toont voorts dat het gebied **ten oosten** van de Savooistraat, waar het grootste deel van het projectgebied gelegen is, minstens sinds de late 18de eeuw **nooit bewoning** heeft gekend, maar in gebruik was als akker, weiland of meersengebied. Wellicht staat dit gebrek aan bewoning in verband met het **drassige karakter** van het gebied (zoals ook aangegeven door de verschillende toponiemen in het projectgebied) en geldt dit ook voor voorgaande periodes. Aanwezigheid en bewaring van (bewonings)sporen is **minder vanzelfsprekend** vanwege enkele landschappelijke kenmerken (overwegend nat gebied en erosie). Ook hier geldt dat de aanwezigheid van de Aquafincollector het projectgebied reeds aanzienlijk heeft vergraven.

De vraag stelt zich tevens of de aard van de **toekomstige werken** een verder onderzoek verantwoordt. De werken zullen een **geringe bijkomende impact** op de bodem hebben aangezien zoals aangehaald het grootste deel van het tracé reeds eerder **verstoord** is door de aanleg van een Aquafincollector. Enkel aan de **meest oostelijke zijde** van het projectgebied zal het fietspad aangelegd worden op ongestoorde bodem. De bodemingreep is echter beperkt in diepte en een eventueel verder onderzoek zou bovendien slechts een beperkt(e) ruimtelijk inzicht (gracht- en funderingssleuf) en interpretatie kunnen bieden op aanwezige archeologische sporen/sites, als die al zouden aangesneden worden.

Voor wat betreft de **groenzone** tot slot moet de impact op de bodem sterk gerelativeerd worden, daar het hoofdzakelijk een aanplant met lage begroeiing betreft, zonder herprofilering van het terrein.

Het **potentieel op kennisvermeerdering** binnen het gabarit van de geplande werken is dan ook zeer **gering** en een verder(e) archeologisch vooronderzoek/opvolging van de werken lijkt dus, kosten-baten beschouwd, niet aangewezen.

-Wat is de aard en waardering van het kennispotentieel? (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing gelet op voorgaande, er is *de facto* **weinig tot geen wetenschappelijk kennispotentieel**.

-Is er verder vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

Alle bovenstaande **onderzoeksvragen** konden op basis van de bureaustudie voldoende **beantwoord** worden. Het wetenschappelijk onderzoekspotentieel, als er al sporen zouden aangetroffen worden binnen het gabarit van de werken, is zéér gering. Bijkomend vooronderzoek zal geen nieuwe inzichten brengen en is derhalve niet relevant.

Om deze redenen wordt in het kader van de stedenbouwkundige vergunning **geen verder archeologisch (voor)onderzoek** op het terrein geadviseerd. Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde meldingsplicht.

-Opgave van de onderzoeksvragen die moeten beantwoord worden om het aanwezige potentieel te exploiteren (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing.

-Kaart met afbakening van zones waar al dan niet archeologisch erfgoed vastgesteld of verwacht wordt (cf. CGP 12.5.1.3, 7°)

Niet van toepassing.

2.8. Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017, *Ronse, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121273> (geraadpleegd op 24 februari 2017).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017, *Watermolenhof, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28548> (geraadpleegd op 24 februari 2017).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017, *Watermolen Molen te Squeere, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/29016> (geraadpleegd op 24 februari 2017).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017, *Weverij en ververij Tissage de Louise-Marie, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/28549> (geraadpleegd op 24 februari 2017).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017, *Weverij Le Tilleul, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/29015> (geraadpleegd op 24 februari 2017).

Bauwens-Lesenne M. 1962, *Bibliografisch repertorium der oudheidkundige vondsten in Oost-Vlaanderen: vanaf de vroegste tijden tot aan de Noormannen*, Oudheidkundige repertoria II, Brussel.

Crombé Ph. 1987, Twee laat-neolithische vindplaatsen in de omgeving van Ronse: de Klomp (Nukerke-Maarkedal) en Hoogerlucht (Ronse), *Annalen van de Geschied-en Oudheidkundig kring van Ronse en het Tenement van Inden* 36, 59-76.

Deconinck J. 1963, Les découvertes de monnaies Gauloises et Romaines en Renaix, *Annalen van de Geschied- en Oudheidkundig Kring van Ronse en het Tenement van Inde* 12, 6-18.

De Maeyer R. 1979, De overblijfselen der Romeinse villa's in België, *Acta Archaeologica Lovaniensia* 18, 34-143.

- De Smaele, B. Krug, C. Pype, P. & Cattrysse, A. 2015, Vlakdekkend archeologisch onderzoek van een nederzetting uit de volle middeleeuwen te Ronse-Savooistraat (prov. Oost-Vlaanderen), *ADEDE archeologisch rapport* 54.
- Devos, E. 2008, De stedelijke ontwikkeling van Ronse tot circa 1800, met enkele latere uitlopers, *Annalen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het Tenement van inde* 57, 189-264.
- Pede R., Clement C. & Cherretté B. 2014, Ronse De Stadstuin. Archeologisch vooronderzoek, *SOLVA Archeologierapport* 13, Erpe-Mere.
- Sevenant M., Menschaert J., Couvreur M., Ronse A., Antrop M., Geypens M., Hermy M. & De Blust G. 2002, *Ecodistricten: Ruimtelijke eenheden voor gebiedsgericht milieubeleid in Vlaanderen. Deelrapport II: Afbakening van ecodistricten en ecoregio's: Verklarende teksten.*
- Vander Ginst V. & Smeets M. 2014, Het archeologisch vooronderzoek aan de Savooistraat te Ronse, *Archeo-rapport* 226, Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie.
- Van Doorselaer A. 1964, *Repertorium van de begraafplaatsen uit de Romeinse tijd in Noord-Gallië*, Oudheidkundige repertoria 1, Brussel.

Geraadpleegde websites (laatste raadpleging 24/02/2017):

- <https://www.dov.vlaanderen.be>
- <https://www.geopunt.be>
- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://geo.onroenderfgoed.be>
- <https://maps.google.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>

3. Bijlagen

3.1. Plannen of figurenlijst

Figuur 1: Uittreksel van het kadastraal plan met de situering van het projectgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	6
Figuur 2: Detail van de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	7
Figuur 3: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied en verloop van de Aquafin-collector (bron: NGI, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 18/12/2017).	10
Figuur 4: Ontworpen toestand: grondplan fietspad Drieborrebeek (bron: Stad Ronse). Een gedetailleerde versie is te vinden in bijlage 1.	12
Figuur 5: Ontworpen toestand: lengteprofiel fietspad Drieborrebeek (bron: Stad Ronse). Een gedetailleerde versie is te vinden in bijlage 2.	13
Figuur 6: Ontworpen toestand: dwarsprofielen fietspad Drieborrebeek (bron: Stad Ronse). Een gedetailleerde versie is te vinden in bijlage 3.	14
Figuur 7: typeprofielen van het fietspad en de buffergracht (bron: Stad Ronse). Voor een gedetailleerde weergave, zie bijlage 1.	15
Figuur 8: Situering van het projectgebied op de bodemkaart (aangegeven met ster). Geel: zandleemstreek, rood: leemstreek (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 24/02/2017).	18
Figuur 9: Situering van het projectgebied ten opzichte van de archeologische zone van Ronse (bron: AGIV en Agentschap Onroerend Erfgoed, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	19
Figuur 10: Situering van het onderzoeksgebied op de topografische kaart (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	19
Figuur 11: Het gewestplan met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	20
Figuur 12: De Quartairgeologische profieltypekaart (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	22
Figuur 13: De Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	23
Figuur 14: Hoogtekaart met ligging van het projectgebied ten opzichte van de prominent aanwezige getuigenheuvelrij, ten noorden van de stad Ronse (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	24
Figuur 15: Hoogtemodel van het terrein; dwarsdoorsnede op het terrein van het noordwesten naar zuidoosten (bron: AGIV en Geopunt, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	24
Figuur 16: Hoogtemodel van het terrein; dwarsdoorsnede op het terrein van het zuidwesten naar het noordoosten, vallei van de Broekebeek (bron: AGIV en Geopunt, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	25
Figuur 17: De bodemtypekaart met de positie van het projectgebied (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	25
Figuur 18: Bodemassociatiekaart van het projectgebied (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	26
Figuur 19: De bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	27
Figuur 20: Potentiële bodemerosiekaart met aanduiding van het projectgebied (bron: Databank Ondergrond Vlaanderen, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	27
Figuur 21: Detail van de Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	30
Figuur 22: Afbakening van het onderzoeksgebied op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1841; bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	31

Figuur 23: Detail van Vandermaelenkaart uit 1846-1854 met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	32
Figuur 24: Detail van het kadasterplan van Popp (1842-1879) met afbakening van het onderzoeksgebied (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	33
Figuur 25: Uittreksel uit de CAI met de gekende sites in de nabijheid van het projectgebied (bron: Agentschap Onroerend Erfgoed en AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	34
Figuur 26: Synthesekaart van het projectgebied (bron: AGIV, Agentschap Onroerend Erfgoed, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).....	37

3.2. Fotolijst

Foto 1: Luchtopname uit 2015 van het projectgebied. De bodemverstoring door de Aquafin-collector is duidelijk zichtbaar (bron: AGIV, geraadpleegd via WMS; digitaal aangemaakt op 15/12/2017).	7
Foto 2: Foto van de bestaande situatie met zicht op de Molenbeek vanaf de Savooistraat, richting oosten (foto: Google Streetview, juli 2009).	8
Foto 3: Foto van de bestaande situatie. Zicht naar het zuidwesten vanuit de Drieborrebeekstraat, de oostelijke grens van het projectgebied (Google Streetview, juli 2009).	8

3.3. Lijst van de bijlagen

projectcode	2017B326
plannummer	1
type plan	bouwplan
onderwerp plan	grondplan fietspad 'Verlengde Beekstraat'
aanmaakschaal	1/1000
aanmaakwijze	digitaal
datum	27-11-2017
plannummer	2
type plan	lengteprofiel
onderwerp plan	ontwerp lengteprofielen
aanmaakschaal	1/1000
aanmaakwijze	digitaal
datum	27-11-2017
plannummer	3
type plan	dwarsprofielen
onderwerp plan	ontwerp dwarsprofielen
aanmaakschaal	1/50
aanmaakwijze	digitaal
datum	27-11-2017
plannummer	4
type plan	bouwplan
onderwerp plan	as-built plan riolerings- en collectorwerken Beekstraat-Savooistraat
aanmaakschaal	1/500
aanmaakwijze	digitaal

datum	16-02-2016
plannummer	5
type plan	bouwplan
onderwerp plan	as-built plan riolerings- en collectorwerken Savooistraat-Drieborrebeek
aanmaakschaal	1/500
aanmaakwijze	digitaal
datum	16-02-2016